

Bilag 1: Møbler og indretninger (høringssvar og Nordisk Miljømærknings beslutning)

Bilaget indeholder 2 dele. Den første del er skemaer hvor alle høringsinstanser og deres generelle holdning til kriterierne er angivet, jf. de generelle formularer. I den anden del er alle kommentarer listet og NM har angivet sine svar.

Danske høringssvar

Remiss-instans	A. Bara kommentarer.	B. Stöder förslaget .	C. Stöder förslaget med kommentarer.	D. Avstår från yttrande.	E. Förkastar förslaget med motivering.
Plastindustrien I Danmark					X
Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen, Danmark	X				
Montana A/S	X				
Σ Danske svar:	2	0	0	0	1

Finske høringssvar

Remiss-instans	A. Bara kommentarer.	B. Stöder förslaget .	C. Stöder förslaget med kommentarer.	D. Avstår från yttrande.	E. Förkastar förslaget med motivering.
Arvo Piironen Oy		X			
Boliden Kokkola Oy			X		
Borealis Polymers Oy				X	
Ekornes Oy Ab		X			
Federation of Finnish Technology Industries			X		
Finish Forest Industries			X		
Finlands Konsumentforskningscentralen				X	
Finlands Miljöcentral			X		
Helsingfors Universität		X			
Huonekalutehdas Korhonen Oy		X			
Kaluiste Partanen Ky				X	
Martela Oy	X				
Metsäliitto		X			
Outokumpu Oyj	X				
Puukeskus Oy		X			
Rautaruukki Oyj	X				
Suomen Huonekalukapuan liitto				X	
Visuvesi Oy			X		
Σ Finska svar:	3	6	5	4	

Remiss-instans	A. Bara kommentarer.	B. Stöder förslaget .	C. Stöder förslaget med kommentarer.	D. Avstår från yttrande.	E. Förkastar förslaget med motivering.
Sveriges Färgfabrikanters Förening					x
Casco Adhesives AB					x
Akzo Nobel Industrial Coatings AB	x				
Dynea AS	x				
Kemikalieinspektionen			x		
Becker Acroma	x				
Carpenter Sweden AB			x		
Nobia AB	x				
AB Edsbyverken			x		
Kinnarps AB			x		
Vedum Kök och Bad			x		
SAPA Profiler AB	x				
Nordic Galvanizers			x		
Horreds Möbel AB		x			
Sveriges Kommuner och Landsting				x	
Energimyndigheten				x	
EFG European Furniture Group AB	x				
Proton Finishing AB					x
Σ Svenska svar: 18					

Norske høringssvar

Remiss-instans	A. Bara kommentarer.	B. Stöder förslaget .	C. Stöder förslaget med kommentarer.	D. Avstår från yttrande.	E. Förkastar förslaget med motivering.
Barne-likestillings- og inkluderingsdep				x	
Becker Acroma		x			
Ekornes ASA	x				
Konkurransetilsynet				x	
Industri Energi			x		
Dynea			x		
SBS Seating			x		
Folkehelseinstituttet			x		
Rybo	x				
Arbeidstilsynet				x	
Σ Norska svar:	2	1	4	3	0

Afsnit/krav/emne	Land	Høringsinstans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
Generelt	NO	Ekornes ASA	<p>Generelt vil jeg si at vi i Ekornes har gjennom flere år jobbet for en mer miljøvennelig produksjon og driver kontinuerlig forbedringsarbeid.</p> <p>Vi har etterhvert fått god kompetanse på miljøvennelig produksjon og er en aktiv deltager i internasjonale nettverk og forum for å kunne ligge helt i forkant av utviklingen av f.eks. bærekraftig skumproduksjon som balanserer kravene til ytre og indre miljø, innelima, produktkvalitet, brannsikkerhet osv. Vi bidrar gjerne i en tett dialog i utarbeiding av de nye Svane kriteriene og svarer gjerne på spørsmål anng. våre uttalelser</p>	Vi ser frem imot et fortsatt samarbeid.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømerkings beslutning
			nedenfor.	
Generelt	NO	Industri Energi	<p>Viser til e-post sendt til LO 17.08.10 vedrørende "Forslag til nye, reviderte kriteriedokumenter for miljømerking a møbler og innredninger, utmøbler og lekeredskaper samt bygningsplater".</p> <p>LO forbundet Industri Energi er glad for at det er et økt fokus på kriteriene for miljømerking, og vi er positive til den anerkjennelsen eksempelvis Svane merking av produkter.</p> <p>I forhold til den pågående høringen ønsker vi ytterligere å kommentere to punkter:</p> <p>Punkt 2: Industri Energi er positive til at det skjer en innstramning og skjerpelse rundt bruken av formaldehyd.</p> <p>Krav til skogsertifisering: Industri Energi etterlyser og ønsker at sosiale rettigheter for arbeiderne blir inntatt som en del av sertifiseringen.</p> <p>Avslutningsvis ønsker vi å gjøre oppmerksom på at vi følge og deltar i disse diskusjonene på Europeisk nivå gjennom våre internasjonale samarbeidsorganisasjoner.</p>	Vi takker for støtten. Når det gjelder krav om sosiale rettigheter så er dette i Norden generelt godt ivarettat men denne problemstillingen kan være relevant utenfor Norden. Nordisk Miljømerking har en egen skoggruppe som til enhver tid vurderer hva som skal inkluderes i våre skogkrav. Denne problemstillingen er en av de ting som vurderes.
Generelt	NO	Dynea	<p>Støtter forslaget, men har følgende innvendinger.</p> <p>Kommentarene sendt per e-post</p>	Se kommentarer under de enkelte punkter
Generelt	NO	Becker Acroma	Støtter forslaget i sin helhet	Tak for støtten.
Generelt	NO	Rybo	<p>Til deres mail og de endringene dere presenterer, kan vi si oss enige.</p> <p>For oss er nettopp minimalisme i materialer, i energi forbruk, både i produksjon og distribusjon, ikke bare et mål, men faktisk et oppnådd mål, som vi stadig forbedrer. Alle materialer vi bruker i vår produksjon har attester/sertifikater på at de utfyller de strengeste miljøkrav.</p> <p>Jeg vedlegger for ordens skyld vårt siste fyrtårn, utviklet sammen med Dynea AS.</p>	OK.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
Generelt	NO	Folkehelseinstituttet	<p>Svanemærking - høringssuttalelse</p> <p>Fra Helsedirektoratet, e-post ved rådgiver Marianne Bjerke datert 14. september, har vi mottatt forespørsel om vi har noen kommentarer til høring fra Stiftelsen Miljømerking i Norge - et utarbeidet forslag til reviderte miljøkrav for tre produktgrupper: "Møbler og innredninger", "Utemøbler og lekeapparater" samt "Bygningsplater". Flere av kravene er de samme i alle tre dokumenter, som derfor er sendt ut til høring samtidig. Høringsfristen for bakgrunnsdokument og forslag til kriteriedokument er satt til 10. oktober 2010.</p> <p>Det stilles krav til at de produkter som anvendes ikke skal være klassifisert som kreftfremkallende, mutagene, reproduksjonsskadelige, meget giftige, giftige eller allergifremkallende ved innånding. De unntakene til dette som blir nevnt i dokumentet er akseptable. Videre er også framtidige viktige vurderinger som går på bruk av nanomaterialer inkorporert. De foreliggende regler som gjelder for denne produkttypen burde derfor medføre at de generelt ikke skulle utgjøre noen uakseptabel helseisiko.</p> <p>Som det påpekes i introduksjonen er det nå foretatt en innkjøping, slik at flere typer kjemikalier er inkludert i kravene. Kravet til fordampning av formaldehyd fra trebaserte bygningsplater er strammet inn, og nivået for tillatt fritt formaldehyd i kjemiske produkter er skjerpet. Folkehelseinstituttet har ingen innsigelser til denne skjerpingen, som kan gi en bedre sikkerhetsmargin for en eventuell uønsket formaldehydeksponering for spesielt følsomme personer.</p>	Vi takker for innspillet og støtten.
Generelt	NO	Konkurransetilsynet	Det vises til Stiftelsen Miljømerking i Norge sitt høringsbrev 16. august 2010 med forslag til nye, reviderte kriteriedokumenter for miljømerking av bygningsplater, møbler, innredninger, lekeredskaper og utemøbler (deres ref. 2010122/1.1.3/AH/ks). Konkurransetilsynet har vurdert høringsforslaget, men har ikke funnet grunnlag for å kunne prioritere ressurser til en grundigere gjennomgang. På denne bakgrunn har Konkurransetilsynet ingen kommentarer til forslaget.	Ingen kommentar.
Generelt	NO	Arbeids- tilsynet	Ingen kommentarer til høringen.	Ingen kommentar.
	DK	Plast- industrien	Som kriterieforslagene foreligger nu, er de særdeles begrænsende i forhold til at kunne fremstille møbler/indretninger og udendørsmøbler/legeredskaber i plast, der kvalificerer til svanemærket. Det finder vi naturligvis er en uacceptabel strategi, idet der reelt bliver tale om en udelukkelse af plastrmøbler. Vi kan derfor ikke støtte de tre kriterieforslag i sin nuværende form.	Plastrmøbler er ikke udelukket i de foreslåede kriterier. Kravene til plast er de generelle kemikaliekrav som gælder alle typer af materialer samt kravet om en vis mængde genbrugt materiale når hovedindholdet i møblet er plast. NM ønsker at fremme efterspørgslen efter genbrugsplast for derved at genanvende den ressource som plast er.
	FI	Finlands Miljö- central	Vi accepterar förslaget men föreslår att för möbler krävs att göra en vägledande bedömning om växthusgasutsläpp (Carbon footprint) (växthusgasutsläpp i livscykel), beaktande standar PAS2050 och ISO standard som utbetas. Bedömningen bör baseras sig på produktens materialinnehåll och de angivna	Vi støtter synspunktene som er fremmet og det er også gjort en vurdering for dette i løpet av revideringen uten at vi har kunnet stille et eget spesifikt krav for klimapåvirkningen. Men alle kravene er stilt ut ifra et LCA perspektiv og vil samlet gi en minimal energi og klimapåvirkning. Vi stiller blant annet krav om minimalisering av kjemikaliebruk, kjemikalieutslipp

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>riktvärden av material (vid sidan att tillverkare kan också använda andra berättigade värden) och möbeltillverkarens egna växthusgasutsläpp. Eftersom det kan vara problematiskt att värdera livslängd och utsläpp från avfallssteg på långvariga produkter anser vi att i denna kriterieversion kan beaktas det delvisa växthusgasutsläpp som tar hänsyn till livscykel till fabriken port eller till butik. Det är viktigt att betona att man vid bedömning om produktens växthusgasutsläpp inte kan visa vid marknadsföring någon påstående av den rätta värden av växthusgasutsläpp (carbon footprint) på grund av miljömärket. Därtill borde tillverkare utarbeta en lista av åtgärder till reduktion av produktens växthusgasutsläpp och plan för kommande åtgärder till ytterligare reduktion av växthusgasutsläpp.</p> <p>Man borde tillägga kravet i "Vad är en miljömärkt möbel och inredning" på hänsyntagande till klimatpåverkan. Motivering till detta tillägg är att Nordisk Miljömärkning borde arbeta för reduktion av klimatpåverkan för alla märkta produkter och för ökning av miljömärkets trovärdighet som klimatmärke.</p> <p>Även om kraven inte är idag exakt ställda är det viktigt att börja arbeta och erfarenheter skapar grund för att specificera kraven i framtiden.</p>	<p>overflatebehandling og tildels energiforbruk. Vi stiller også krav om optimalisering til gjennvinning og holdbarhet/levetid.</p> <p>I bakgrunnsdokumentet for høringen er det gitt en oversikt over internasjonal status for LCA i bransjen. Studiene peker på sentrale parametre i miljøbelastningen men er av varierende kvalitet. For eksempel er det gjort en vurdering av miljøbelastningen av transport for denne produktgruppen. Generelt ser det ut til at transport kan utgjøre opptil 5 % av miljøbelastningen. Slike studier skal generelt behandles og omtales med varsomhet da det vil være store usikkerheter i slike analyser. Nordisk Miljømerking overvåker denne utviklingen og vil stille mer spesifikke krav i neste revisjon når grunnlaget for å stille gode krav forhåpentlig er bedre, men vi vil påpeke at vi indirekte stiller krav som ivaretar disse problemstillingene på en god måte.</p>
	FI	Huonekl autehdas Korhone n Oy	<p>Supports the proposal entirely</p> <p>Too complicated. We don't think that the usage of the label will become general in furniture industry. Instead the information of the criteria will be utilized without applying.</p>	Comments are noted
	FI	FFTI	<p>The Federation of the Finnish Technology Industries</p> <p>Supports the proposal but with the following objections (K3, K4, K25)</p>	Comments are noted Please refer to comments under each criteria.
	FI	Finnish Forest Industries	<p>In principle Finnish Forest Industries Federation supports the proposed Nordic Ecolabelling criteria for furniture, because furniture is the end use product and it is fair to give consumers a possibility to choose more environmentally friendly and healthy furniture. But this is the case under condition, if the environmental criteria are based on a performance based</p>	<p>The aspect regarding durability is covered in R35 "safty, strength and stability".</p> <p>The possibility that our Swan label criteria is regarded as technical trade barriers or "green washing" have been raised before. And the conclusion</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>approach. This means setting the limit values or threshold values for the widely agreed pre-determined quantitative environmental indicators. Without a performance based approach, but using a prescriptive approach, the environmental criteria can create technical trade barriers or even “green washing”, especially when the criteria is used in the public procurement.</p>	<p>by independent evaluation of Nordic Ecolabelling and by WTO have always been that this is NOT the case.</p> <p>Regarding “green washing” NM will in this product group as for other product groups always inspect the production sites to ensure that the information given by the applicant is in accordance with the real production. And since the suggested criteria is based on a LCA approach this will ensure that the Swan labeled products have a better environmental profile than other products on the market.</p>
Generelt	SV	Casco Adhesives	<p>Casco Adhesives producerar och säljer lim till den träbearbetande möbelindustrin över hela världen. Företaget påverkas mycket av Svanens kriterier men stödjer Svanens arbete mot ett mer miljöinriktat samhälle eftersom Casco också har ett starkt miljöfokus både i produktportföljen och i det dagliga arbetet. Det remissförslag som nu ligger ute för möbler och inredningar kommer om det publiceras i sin nuvarande form ha orimliga konsekvenser på val av limsystem. I och med de nya kraven i remissen kommer stora delar av dagens limsystem som används av möbeltillverkare inte klara Svanen. Detta är varken till gagn för Casco, möbelindustrin eller Svanen. K3 innebär att EPI-system ej går att använda alls, K5 begränsar kraftigt de UF-harts som kan användas men det största hindret är K4 där biociden MIT förbjuds som ingår i de allra flesta dispersionsbaserade produkter (vitlim). Bakgrundsmaterialet till remissen innehåller flera rena faktafel vilket kan förklara att remissen inte speglar verkligheten vad gäller lim till möbelindustrin. Casco vill som ett ansvarstagande företag att Svanens kriterier skärps för att förbättra miljön i samhället men remissförslaget har vissa brister. Nedan redogörs för de ändringar av remissförslaget som Casco anser är viktiga.</p>	<p>Kravet til lim er skrærpet på nogle områder. Men det er NM's vurdering at det ikke vil udelukke specifikke limsystemer. Der findes alternativer der ikke er miljøskeadelige eller giftige, se endvidere baggrundsdokumentet K3.</p>
Kap. 2.1 K3, K4, K5 og	NO	Dynea	Se vedlagte	<p>Vi takker for støtten og innspillene. Høringssvaret er grundig behandlet og kommentarene vil bli tatt til etterretning. Det er gjort undersøkelser og gjennomgang av ulike data i forhold til dette. Den endelige versjonen av</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
K13				kriteriet vil reflektere problemstillingene.
Kap.2.1	FI	Finnish Forest Industries	There are serious concerns about availability of data for the certain chemical substances used e.g. in a glue or paint or in the other surface treatment chemicals. Banning of certain substances simply based on the R phrases is an inappropriate and prescriptive way to set environmental criteria. Also to set an inappropriate limit value beyond a reasonable testing technology for release of certain substances is clearly a prescriptive approach to set the criteria. This is the case with the limit value for formaldehyde, because setting the limit value beyond technical testing capability is one way to ban the substance.	We do not support the concerns about the data availability. We have a long experience to get this kind of data and has has a very good cooperation with the chemical industry and authorities on this issue. Setting criteria, based on R phrases, is an appropriate method and do eliminate worst case chemicals. This approach is also according to the well known substitution principle. The R phrases included is evaluated. An analyse and explanation of the consequences are given in the background document. But the hearing clearly has shown some need for adjustment so some of your concerns are taken care of. Se also general comments in K3. Sveff, SE.
K1 og kap. 2.1	NO	Ekornes ASA	<u>K1</u> ☐ Er det nødvendig å beskrive også de smådelene som inngår i møblet som er unntatt veiing og krav? (Smådelene som beskrevet under dette pkt. samt plastdelene som veier mindre enn 50g (jfr. 2.6).) ☐ <u>2.1</u> ☐ Nytt er krav som omfatter alle kjemiske produkter som tilsettes møbelet/innredningen eller som brukes på fabrikk/produksjonsstedet, overflatebehandling inkludert, men med unntak av hjelpestoffer (rengjøring, smøreolje etc.). Kravene gjelder ikke for tekstiler (egen krav, se 2.8).	Ja det er nødvendig for å unngå misforståelser og forskjellsbehandling i forbindelse med tildeling av licenser.
K1	FI	Martela Oyj	Page 5 metals (general), there is reference to requirements R20 and R21, but R20 describes surface treatment requirements for wood	The reference is corrected
K3, K4	FI	Outokumpu Oyj	Outokumpu Oy föreslå att följande saker beaktas: I remissförslaget har man behandlat metallprodukter endast i liten mån betonande m.m. beläggningskriterier. Eftersom man inte har behandlat kriterier av metallprodukter hittills djupare i Svanenkriterier eller i andra miljömärkningskriterier leder de nuvarande splittrande och enstaka kriterieförslag till förvirring och oönskeligt läge från konsumentens synvinkel. För att undvika detta ska man för klarhets skull tillägga i Svanenkriterier undantaget av rostfritt stål eftersom i annat fall leder kriterier till tolkningar som är motsatta	Her påpekes det at definisjonen i K4 hvor materialer i sin helhet inkluderes er upresis. Det er ikke tenkt at kravet skal omfatte metaller så dette er en god presisering.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>till miljöhälso, konsumentens fördel och vetenskapliga resultat. Orsakerna till undantaget baserar sig på följande vetenskaplig fakta och redan tillsvarande motsvarande praktiker.</p> <p>Ett rostfritt stål är en inert metallejering och man kan inte värdera miljö- och hälsoegenskaper på grund av innehållet av ämnena (d.h. halten av ämnena) i stålet. Det rostfria stålet innehåller nickel som är klassificerat som farligt ämne i sitt vissa tillstånd och krom som förvandlas ofta med krom VI som är klassificerat som farligt ämne. Stålet kan också innehålla orenheter som överstiger gränsvärdet 100 ppm som föreslås i kriterierna. Dessa orenheter löser inte sig av stålet till miljö.</p> <p>Trots de ovannämnda ämnena är rostfritt stål på grund av följande vetenskapliga grunder säkert och främjar fördelar av miljö och hälsa enligt avsikten av Svanenmärkningskriterier.</p> <p>-Det är motsatt till naturvetenskap och metodologi i riskvärdering av metaller att värdera en fast och inert metallejering mot kriterier för innehåll av ämnen (halter 1). Således kan man inte anpassa på sådan metallprodukt kriteriet av ämnesinnehåll som är utvecklat till organiska ämnen, syror, salter och vätskor och som passar på dessa.</p> <p>-Den skadliga miljö- och hälsopåverkan av metallprodukt kan uppstå bara via metaller som avskiljer eller löser sig till vatten från produkten. En vetenskaplig grund för olöslighet och rostfritthet är en självkorrigerande kromoxydyta (skikt), som hindrar m.m nickel och andra lejeringsämnen att avskilja sig. 2,3)</p> <p>-Man har forskat rostfritt stål grundligt och många gånger från säkerhetssynvinkel med resultat att det är säkert från konsumentens, hälsans och miljöns synvinkel. 4,5)</p> <p>-Detsamma har man också noterat i långvarig användning av rostfritt stål t. ex. i sjukvård (m.m kunstlänkar och korrektiv av tänder), i sjukhus och i livsmedelindustri. Det är svårt att tänka sig en modern och hygienisk livsmedelindustri, kök eller sjukvård utan rostfritt stål.</p> <p>På grund av den ovannämnd finns det inte vetenskaplig grund för kriterier av halter av skadliga ämnen eller orenheter för rostfritt</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>stål, varför det är nödvändigt att ge undantaget i kriterierna.</p> <p>Eftersom man har noterat att kriteriet av ämnesinnehåll är opassande för produkt som rostfritt stål som innehåller nickel som är klalssificerat som skadligt ämne, har man värderat m.m i följande sammanhang att undantaget är nödigt:</p> <p>-EU's Kommission (DG Env) har föreslått undantaget för rostfritt stål på EU' s Ecolabel förordningen (EUEB mötet i juni 2010, arbetet pågår).</p> <p>-Leksaksdirektiv (2009/48/EU) förbjuder farliga ämnen i leksaken, men tillåter skilt nickel i rostfritt stål.</p> <p>På grund av ovanstående föreslår vi respektabelt att</p> <p>-Man tillägger i punkt 2.1 i kriteriedokumentet (förslaget) av möbler och inredningar att kraven i K3 och K4 inte gäller rostfritt stål.</p> <p>-Det motsvarande undantaget av innehållet borde också tydligt inskrivas i formulär av bilaga 2.</p> <p>Om man inte tillägger de ovannända undantagen i Svanemärkningskriterier är det sannolikt att rostfritt stål kommer att ersättas i många produkter med miljö- och hälsomässigt sett dåligare alternativ. Rostfritt stål är helt hygieniskt och främjar fördelar av konsument och miljö i betydelse som ligger bakom ekomärkningar. Det är även helt återvinningsbart material och innehåll av återvunnet material är högt (global genomsnittligt 60 %, i produkter från Outokumpu sogar 90 %). För undantagsbeteckning finns det starka vetenskapliga miljö- och hälsogrunder.</p> <p>Eftersom man inte har behandlat stålprodukter i miljömärkningssystem och referenser till dessa är splittrande föreslår Outokumpu att man utvecklar egna kriterier för stålprodukter. Vårt företag är beredd att stöda på strävan till det. Utan kriterier av metallprodukter finns det fara att Svanmärkningskriterier kan styra förbrukningsval till sogar miljöskadlig riktning.</p> <p>Tilläggande information om saken ger Juha Ylimaunu, Senior Vice President, Environment, Health and Quality Management</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>(Tel., email).</p> <p>Referenser:</p> <p>1) Health risk Assessment Guidance for Metals, http://www.ebrc.de/ebrc/ebrc-projects.php</p> <p>2) Herting, G, et.al. (2006): Factors that influence the release of metals from stainless steels exposed to physiological media. Corrosion science 48:2120-2132.</p> <p>3) Herting G. et.al. (2007): Metal release from various grades of stainless steel exposed to synthetic body fluids. Corros. science 49:103-111.</p> <p>4) Cross et. al. (1999): Manufacture, Processing and Use of Stainless steel: A review of Health Effects, Institute of Occupational Health, University of Birmingham.</p> <p>5) Santonen, T., Stockmann-Jurvala, H and Zitting, A. (2010, draft): Review on toxicity of Stainless Steel. Finnish Institute of Occupational Health.</p>	
	SV	AkzoNobel Industrial Coatings AB	OBS: Viktigt är att det fortfarande tillåts Xi produkter. Så det går att använda UV produkter för miljöns skull och isocyanat härdare för kvalitén.	Se K3. Sveff, SE
	SV	AkzoNobel Industrial Coatings AB	<i>Overflatebehandling av tre og trebaserte plater.</i> Ytbehandling av trä ändras till Ytbehandlat trä så att det inte kan förväxlas med själva ytbehandlingen.	Miljömärkning kommer beakta synpunkten och eventuellt förtydliga formuleringen. Nej vi mener vel at der er overfladebehandlingen vi opstiller krav til – kemikalier og mængde anvendt?
	SV	Sveff-Sveriges Färgfabrikanters förening	K1 Ytbehandling av trä Man bör ändra beskrivningen i Tabell 1 till ”Ytbehandling av trä” för att likställa med övriga kategorier i tabellen.	Miljömärkning kommer beakta synpunkten och eventuellt förtydliga formuleringen.
	SV	AkzoNobel Industrial	Xi märkta produkter bör tillåtas även i fortsättningen. Tillåts ej Xi märkta produkter innebär att det nästan alla dagens	Se K3. Sveff, SE

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
		Coatings AB	UV produkter slås ut och det finns bara vattenburna produkter kvar för att uppfylla Svanen kriterierna. Eftersom det är svårt att klara alla kvalitetskraven med vattenburna produkter, speciellt som isocyanater också faller bort med Xi förbudet vilket gör att det inte går att använda 2K WB PU produkter. Livscykelanalys visar på att transporter är en stor del av miljöpåverkan och här är UV produkter med sin höga torrhalt det ”bästa” alternativet.	
	SV	Carpenter Sweden AB	Tennoktoat, som ingår som viktig komponent vid tillverkning av polyeterskum, kommer att hamna under klass Xi och R43. Vi föreslår ett gränsvärde på < 1% för ämnen med klassning Xi och R43.	Se K3. Sveff, SE
	SV	Nobia	Vi vill inte att R43-kravet omfattar någon typ av UV-lack (varken vattenbaserad eller ren UV-lack). Detta får förödande konsekvenser för möbel/köksindustrin. Vi hänvisar till lackföretagens gemensamma remiss-svar samt till Beckers remiss-svar. Jag har även stämt av R43-kravet med vår måleriansvarige (Kurt Andersen).	Se K3. Sveff, SE
K3	SV	Sveff	<p>K3 Klassificering</p> <p>Man bör tillåta produkter som är klassade Xi eftersom man annars utesluter alla dagens UV-produkter. UV-produkterna behövs för att klara kvalitetskraven i kriterierna. UV-produkterna anses vara de mest miljövänliga produkterna på marknaden bland annat på grund av sin torrhalt vilket är positivt ur transporthänsende.</p> <p>Vi anser att Xi ska tas bort ur listan.</p> <p>Vi anser att man måste särskilja CMR-klassningarna kategori 1 och 2 i förhållande till CMR-klassning kategori 3. Kategori 1 och 2 bör inte tillåtas medan kategori 3 endast innebär en misstanke om CMR-aktivt ämne och inte bör förbjudas på generell nivå. I kategori 3 finns vissa viktiga råvaror, t.ex. fotoinitiatorer som är mycket svåra att ersätta med andra råvaror. Halterna i produkterna är mycket låga och förbrukas vid härdning vilket innebär att slutprodukten inte innehåller något CMR-ämne i kategori 3. I</p>	Gjennomgangen av høringen viser at det er problematisk å stille klassifiseringskrav til Xn 42 og Xi 43 da dette vil bety forbud for relevante nødvendige kjemiske produkter. Dette gjelder blant annet lakkprodukter (UV lakker), farger, ulike limprodukter, og og i forhold til produksjon av stoppmaterialer. Det vil bli tatt hensyn til dette i høringen og Xn 42 og Xi 43 vil tas bort ifra klassifiseringen. Høringen har vist at kravet K4 ikke har skillt på kategori 1,2 og 3 for CMR tilsetninger/innhold. Flere har påpekt at K4 kun skal omfatte kategori 1 og 2. Dette er en relevant påpekning. NM endrer kravet.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>produktionen hanteras produkterna enligt de säkerhetsanvisningar som finns och därmed finns det inte någon fara för arbetsmiljön. Därför föreslår vi att kravet om förbud för CMR 3-ämnena tas bort från kraven på den våta färgen.</p> <p>Tabellen bör uppdateras avseende CLP på samma sätt som i kriterierna för byggskivor.</p>	
	Sve	Edsbyverken	Förslaget har tillägg av riskfraser i kemikalier. R 43 ingår i de flesta UV-lacker men försvinner i och med uthärdningen av ytbehandlingsmaterialet. Detta tillägg måste tas bort alternativt ska kravet gälla att R43 inte får ingå i den färdiga produkten.	Se K3. Sveff, SE
	Sve	Kinnarps AB	Klassificeringen av kemikalier bör utformas så att nya farokoder listas (tillsammans med det gamla systemet) för att underlätta vid utredningen av efterlevnad av kraven.	Eventuellt i bilag.
	Sve	Becker Acroma	R43: Kriterie: Produkter får inte klassificeras enligt tabell i punkt R3. I tabellen finns på rad 4, Xi med R43. Många färg och lackprodukter innehåller en eller flera R43 klassade råvaror. Eftersom produkterna också då blir klassade med R43 innebär detta krav en uteslutning av i stort sett alla UV produkter och många Vatten-UV produkter från att erhålla Svanen märkning. Dessa betraktas som våra mest miljövänliga produkter på marknaden. Ämnena, klassade med R43, finns i en mängd viktiga råvaror i produkterna bland annat bindemedel och fotoinitiatorer, och dessa är i dagsläget omöjliga att ersätta.	Se K3. Sveff, SE
	Sve	Casco Adhesives	Kravet att produkterna ej ska vara klassificerade som R42 eller R43 innebär i limindustrin att EPI-system inte går att använda. EPI system är tvåkomponentsystem där EP är en dispersionsdel och oklassad men I-delen innehåller oligomer isocyanat som är klassad R42/43. EPI har tidigare varit ett alternativ för kunder som vill använda formaldehydfria system men vill ha en bättre kvalitet än vad vitlimmen har vilket i vissa fall kan vara nödvändigt. I och med detta krav stängs detta alternativet helt. Casco förespråkar att kravet tas bort eller att ett undantag för dessa produkter görs och ersätter det med krav på kontroll av arbetsmiljön. Korrekt hanterade är dessa produkter ofarliga och i den limmade slutprodukten har systemet härdat och utgör ingen	Se K3. Sveff, SE

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			hälsorisk.	
K3, K4	Sve	KEMI	<p>Klassificering R3</p> <p>Hänvisningar till dagens system för klassificering och märkning av kemiska produkter och ämnen behöver kompletteras med hänvisning till förordning EG 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP). Detta gäller såväl hänvisning till förordningen som förtydligande av vilka faroangivelser som avses.</p> <p>Den nya förordningen om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP EG nr 1272/2008) trädde i kraft 20 januari 2009. Dessa regler gäller parallellt med dagens system under en övergångsperiod. Kemiska ämnen ska klassificeras, märkas och förpackas enligt CLP senast 1 december 2010. Här finns en övergångsperiod för ämnen som redan är släppta på marknaden tom 1 december 2012. Blandningar ska klassificeras, märkas och förpackas enligt CLP senast 1 juni 2015. Även här finns en övergångsperiod för produkter som redan finns på marknaden tom 2017.</p> <p>Särskilt miljöfarliga ämnen enligt Reach</p> <p>Som kriterierna är skrivna i den föreslagna remissen täcks inte ämnen som enligt Reach definieras som särskilt miljöfarliga (very persistent very bioaccumulating, vPvB) in. Enligt era kriterier tillåts vissa ämnen som tas upp på den sk kandidatlistan i Reach och som även kan komma omfattas av tillståndskrav enligt Reach. Kemikalieinspektionen föreslår en tilläggskrivning om att inga ämnen som uppfyller kriterierna för att definieras som ett SVHC ämne (Substances of very high concern) enligt Reach får finnas i de produkter eller varor som svanenmärks. En sådan skrivning skulle även innefatta vPvB ämnen.</p> <p>När ett ämne på kandidatlistan finns i en vara i mer än 0,1 % finns ett krav på att informera varans användare om detta. Detta gör att svanenmärkta varor kan tvingas märkas med information om innehåll av SVHC- ämne. Risken för att detta uppstår skulle försvinna om ni skriver om kriterierna enligt förslaget ovan.</p>	<p>Formuleringene i kravet er blvet gjengået blant annet i forhold til CLP. Se K3. Sveff. SE.</p> <p>Med hensyn til Rech og listen med SVHC så deler NM bekymringen for forvirring af forbrugerne. NM har dog vurderet at de stillede krav de facto udelukker stoffer der kan indgå på listen af SVHC. Det vil dog i forbindelse med næste revision bliver undersøgt hvordan stus er for denne liste og hvordan den kan indarbejdes i de kommende kriterier.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
K3, K4	FI	FFTI	<p>The federation of Finnish Technology Industries</p> <p>2. Derogation for stainless steel needed</p> <p>The criteria for "Furniture and fitment" in section 2.1. should include the mention that the requirements K3 and K4 do not apply for stainless steel. Similar derogation should be added clearly in the forms of Annex 2.</p> <p>The draft proposal of the Swan criteria considers metals little emphasizing for example the surface treatment criteria. As the criteria are not considering metal from a wider perspective, these individual separate criteria lead to a fragmented and confusing situation for the consumer. Thus, the Ecolabel criteria should include derogation for stainless steel. Without derogation, the situation will result as negative from the environmental, consumer benefit and scientific evidence point of view.</p> <p>Stainless steel is an inert metal alloy. The environment and health properties can not be assessed directly from its substances or substance content amounts. Stainless steel contains nickel which is classified hazardous in some forms. Stainless steel also contains chromium, which repeatedly is confused with hexavalent chromium, (chromium(6+)), which is classified as hazardous. Stainless steel can contain impurities above the proposed threshold of 100 ppm. These impurities are not released from the steel to the environment.</p> <p>Even if stainless steel contains these substances, it is safe and contributes to the Swan criteria requirements of the environment and health benefits. Assessing the properties of the solid and inert metal alloy by its substance and substance amounts is against the scientific evidence and the methodology of the risk assessment of metals /8/. Thus, criteria that have been developed for organic substances, acids, salts and liquids should not be used for metal products.</p> <p>The hazardous environmental or health effects could only arise if the metal would be released or dissolved. The surface of the stainless steel is the chromium oxide layer which is self repairing. Thus it prevents nickel and other metals from being released /9/</p>	<p>Her påpekes det at definitionen i K4 hvor materialer i sin helhet inkluderes er upresis. Det er ikke tenkt at kravet skal omfatte metaller så dette er en god presisering. Det vil blive gjort tydeligt at materialer som stål ikke er omfattet af K4.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>/10/. The safety of stainless steel has been studied in several studies and the result of these studies show that it is safe for the consumer, health as well as environment /11/ /12/.</p> <p>Stainless steel is widely used. For example it is used as endoprosthesis, in hospitals and food industry. Stainless steel is an essential part of the modern hygienic food industry, kitchens and health care.</p> <p>It holds no scientific evidence to use so called hazardous substance or impurity criteria for stainless steel. Thus, the derogation is essential. For example, based on the scientific evidence, EU Commission (DG Env) has proposed derogation for for example nickel in stainless steel from the EU Ecolabel requirement (last EUEB meeting was in June 2010, work still on-going).</p> <p>It is also worth highlighting that the Toy Safety Directive (2009/48 EY) contains derogation for using nickel in stainless steel. The similar derogation for nickel and other inert metal alloys is needed in the Swan criteria. Restriction of these metallic alloys would have no environmental or health benefit. Stainless steel is a practically inert material with no adverse health or environmental effects. Additionally, with an input of on average 60 % recycled material; stainless steel helps achieve the recycling target. If stainless steel should be replaced from ecolabelled products, it would be replaced by less sustainable materials also from a hygienic and safety perspective.</p> <p>3. Recyclability</p> <p>Nickel and chromium plated steel can be recycled and they improve the hardness of the steel. Also zinc plated steel can be recycled safely without any harm caused to the environmental.</p> <p>References cited:</p> <p>/1/ - ECB 2008a. Official Journal of the EU Commission, Recommendations from Risk Reduction Strategy http://ecb.jrc.ec.europa.eu/DOCUMENTS/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/OJ_RECOMMENDATION/ojrec7440666.pdf</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>/2/ - IZA 2010. IZA Additional information on Zinc for WG E 22June2010FINAL</p> <p>/3/ - Van Sprang et al. 2009. Environmental risk assessment of zinc in European freshwaters: A critical appraisal. <i>Sci. Tot.Env.</i> 407: 5373-5391.</p> <p>/4/ - Graedel et al. 2005. <i>Journal of Industrial Ecology.</i> 9(3) 67-90</p> <p>/5/ - ECB 2008b. Risk Assessment Zinc metal http://ecb.jrc.ec.europa.eu/DOCUMENTS/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/REPORT/zincmetalreport072.pdf</p> <p>/6/ Metallien pinnoitteet ja pintakäsittelyt, MET-julkaisu 3/99, Metalliteollisuuden Kustannus Oy, Tampere, 190 s.</p> <p>/7/ Kanerva Lasse (Työterveyslaitos), A review of skin sensitisation caused by chromium, The Chromium File (from the International Chromium Development Association) no 2 - October 1996</p> <p>/8/ Health Risk Assessment Guidance for Metals, http://www.ebrc.de/ebrc/ebrc-projects.php</p> <p>/9/ Herting, G. et al. (2006): Factors that influence the release of metals from stainless steels exposed to physiological media. <i>Corrosion Science</i> 48:2120-2132.</p> <p>/10/ Herting G. et al. (2007): Metal release from various grades of stainless steel exposed to synthetic body fluids. <i>Corr. Science</i> 49: 103-111.</p> <p>/11/ Cross et al. (1999): <i>Manufacture, Processing and Use of Stainless Steel: A Review of Health Effects</i>, Institute of Occupational Health, University of Birmingham.</p> <p>/12/ Santonen, T., Stockmann-Juvala, H. and Zitting, A. (2010, draft): <i>Review on Toxicity of Stainless Steel</i>. Finnish Institute of Occupational Health).</p>	
K3	NO	Ekornes ASA	<p>1.Under K3 står det; <i>Kjemiske produkter som brukes ved produksjonen av svanemerkede møbler og innredninger skal ikke være klassifisert i henhold til tabellen nedenfor. I krav K20, påføringsmengde av miljøskadelige produkter, gis det unntak for klassifiseringen i fareklasse miljøfarlig.</i></p> <p><i>Tabell 2. Klassifisering av kjemiske produkter.</i></p>	Se K3. Sveff, SE. Tekstil og lær omfattes ikke av de generelle kjemikravene.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p><i>Fareklasse Tilhørende faresymbol og R-sætninger*</i></p> <p><i>Miljøfarlig N med R50, R50/53, R51/53 og/eller R59.</i></p> <p><i>Meget giftig Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39</i></p> <p><i>Giftig T med R23, R24, R25, R39 og/eller R48</i></p> <p><i>Allergifremkallende ved innånding og sensibiliserende</i></p> <p><i>Xn med R42 eller Xi med R43</i></p> <p>Dette er i praksis umulig fordi kjemikaliene som er brukt ved produksjon av skumplast bl.a har slik klassifisering. Når Ekornes produserer egen skumplast for møbler i bedriften, blir dette kravet umulig å tilfredsstille. Andre møbelprodusenter har kanskje ikke egen skumplast-produksjon, og kan på den måten unngå kravet, men det blir en irrelevant problemstilling.</p> <p>I vårt eksempel må det skilles mellom innsats-kjemikalier, arbeidsmiljø, utslipp og innhold i sluttprodukt av disse kjemikaliene. Samme problemstilling gjelder også for produksjon av tekstiler, hud og overflatebehandling av tre.</p> <p>Spørsmålet til slutt blir hvor langt tilbake i produksjonen av komponenter man går under definisjonen av ”produksjonen av Svanemerkede møbler.....”. Det blir også et spørsmål om slike kjemikalier kan være til stede i produksjonen, men ikke i produktet og om de kan være i produktet, men ikke emittere fra det.? Her trengs det presisering.</p> <p>Jeg ser at det er gjort spesifikt unntak for isocyanat og polyuretan-produksjon seinere i teksten, men jeg tror at for eksempel hudproduksjon har samme problemstilling. Spørsmålet er hvor langt bakover i systemet man går.</p> <p>2. Jeg vil også ta et lite forbehold om at det er mulig å oppnå ½ E1-krav med den best tilgjengelige teknologien for lakkerte trelaminater. (lim og vannbasert lakk-og beis) Foreløpig har vi ikke test-resultater som kan bekrefte dette.</p> <p>Ikornnes 7.10.2010 Johs.T.Håskjold</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
K4	Sve	Sveff	<p>K4 Innehåll och additiv</p> <p><i>MIT</i></p> <p>MIT är en mycket vanlig komponent i konserveringsmedel till färg och lack, det förekommer även i många råvaror till färg och lack. Det är dessutom ett ämne som inte är lätt att ersätta. Vi ställer oss frågande till varför MIT inte ska tillåtas. Det är tillåtet i kriterierna för Utemöbler och byggskivor. Vi anser att MIT ska tas bort från listan över förbjudna ämnen.</p> <p><i>Halogenerade kolväten</i></p> <p>Man bör specificera vilka halogenerade kolväten som avses, inte förbjuda dem generellt. Se resonemang under Utemöbler och lekredskap K14.</p>	<p>Bakgrunden för att MIT är inkluderat vil bli uppdaterat i bakgrunnsdokumentet. Detta gäller för övrigt också CMIT och andra isothiazolinoner som också önskas inkluderat. Høringen viser at flere har påpekt at et generelt forbud vil være for strengt og at konsentrasjonsgrenser eventuelt bør innføres. Vi har ikke tenkt å ha et generelt unntak for biocider men vil ha et unntak for CMIT. Vi innfører konsentrasjonsgrenser for isotiaisoloner, CMIT og MIT og blandingen. Unntak kan være relevant for utemøbler.</p>
K4	Sve	Becker Acroma	<p>MIT: Kriterie: En lista finns på råvaror som inte får adderas till produkten. I denna lista ingår bland annat MIT (2-methyl-2-isothiazole-3-on), ett konserveringsmedel. Eftersom denna råvara inte är klassad värre än många andra konserveringsmedel så ställer vi oss frågande till detta krav. EFSA har godkänt produkten i material i kontakt med livsmedel. MIT förekommer i många bindemedel inom färg och lackindustrin och alternativ till dessa finns inte idag. Vårt att tillägga är också att för att ta fram ett fungerande konserveringsmedel för en specifik råvara eller produkt, vilket ibland inte är så lätt, så krävs ofta omfattande tester. Det valda konserveringsmedlet är ofta ett resultat av sådana tester och många gånger finns inga andra fungerande alternativ.</p> <p>CMR: Kriterie: Råvaror som inte får ingå i en produkt är de som är klassade CMR produkter, dvs cancerogena, mutagena och/eller reproduktionstoxiska. Här menar vi att det är fel att inte skilja på de råvaror som har starkare belegg för CMR och de som bara är misstänkt CMR, d.v.s., det räcker med att ta med kategori 1 och kategori 2 och tillåta Kategori3 (möjligen cancerogen), lägsta graden av misstanke att produkten är CMR. Råvaror klassade som det sistnämnda (R62 och kategori 3) finns i vissa fotoinitiatorer. Dessa är mycket svåra att ersätta, det är i praktiken omöjligt. Halterna i produkterna är låga av ämnen som är klassade i kategori 3 och de förbrukas vid hårdning.</p>	<p>Se K3, K4: Sveff, SE</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
K4	Sve	Casco Adhesives	<p>Biocider: MIT är en mycket vanlig biocid i dispersionsbaserade produkter vilket i limfallet innebär vitlim, EPI-lim och vissa hårdare till Urea-Formaldehyd harts. Ett totalförbud av MIT skulle få mycket stora konsekvenser för branschen. Till stor del sker inte tillsatsen av MIT hos Casco utan hos våra råvaruleverantörer och de är stora aktörer som inte ser något intresse av att byta ut MIT. Casco anser även att det är kontraproduktivt att förbjuda vissa biocider men inte ha några gränser för andra. Detta innebär att stora mängder biocider kan användas men inte vissa sorter. Till stor del är det samma kunder till Casco som söker Svanen som levererar till IKEA och IKEA har höga krav på biocidinhåll i de produkter som används i deras möbler. Där finns det ett antal biocider som är tillåtna och för varje biocid finns det en övre gräns. Dessutom måste en sammanvägning göras av alla biocider i produkten där en gräns finns för att förhindra oseriösa leverantörer att använda en alltför stor biocidcocktail.</p> <p>Eftersom Casco som producent redan kontrollerar att biocidhalterna inte överstiger IKEAs gränsvärden och räknar ut den sammanvägda kvoten skulle det underlätta om Svanen kunde anta samma hårda biocidkrav som IKEA.</p> <p>IKEAs biocidkrav regleras i IOS MAT 0069, en ny version av den standarden är på gång och väntas bli publicerad vecka 50. Bifogat är den gällande IOS MAT 0069 och förslaget på ny version.</p> <p>CMR: Generellt när det gäller förbud av substanser i produkter definieras CMR som CMR kategori 1 och 2. Det vill säga substanser som är klassade som kategori 3 är inte förbjudna. Detta förhållningssätt används också i REACH-lagstiftningen. Cascos förslag är att definiera CMR som CMR kategori 1 och 2 och i CLP/GHS blir det 1A och 1B. Detta gäller alltså substanser (K4) och inte produkter (K3).</p> <p>VOC: Här tycker Casco att Svanen bör skärpa kraven ytterligare. I det nuvarande kriteriet är kravet <5% organiska <u>föreningar</u> och i remissförslaget <5% organiska <u>lösningsmedel</u> vilket betyder att kravet har lättats. Vanligtvis är mängden organiskt lösningsmedel</p>	<p>Se K3, K4: Sveff, SE.</p> <p>VOC: Høringen indikerer en mulig skjerpning for VOC i lim. NM har efterfølgende undersøgt kravniveauer fra andre producenter og har ændret grænseværdien til 3%.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>lägre än organiska föreningar vilket nu betyder att högre halt av lättflyktiga organiska föreningar får finnas i produkten. I det EU direktiv som reglerar VOC utsläpp skiljer man på organiska lösningsmedel och VOC vilket har medfört vissa tolkningsproblem över vad som är ett lösningsmedel. Även om det skulle ändras till organiska föreningar tycker Casco att gränsen ligger onödigt högt. Att ha en så hög gräns driver inte utvecklingen framåt. På workshoppen om remissförslaget hänvisades det till att lim för stoppmaterial kräver lösningsmedel. Ur Cascos perspektiv är detta inte helt sant, det finns vattenbaserade kontaktlim, så kallade aqua-spray som används för stoppmaterial. Vidare står det i definitionen av organiska lösningsmedel i remissen att kokpunkten ska vara under 250C vid 0,013 kPa, i EU direktivet är definitionen <250C vid 101,3 kPa. Detta antas vara en felskrivning i remissen. Ytterligare problem uppstår när det i bakgrundsdokumentet finns en annan definition och att i själva intyget (Skjema 2a) står det ”organiska föreningar (VOC)”, detta bidrar till förvirringen i sammanhanget. Cascos förslag är att tydligt definiera VOC som flyktiga organiska <u>föreningar</u> med kokpunkt under 250C vid 101,3 kPa och sätta en lägre gräns än 5% för VOC.</p>	
K5	FI	Martela Oyj	Lowered formaldehyde requirements may cause material shortage as changes in wood based board manufacturing are slow	Se K5. Casco Adhesives, SE.
K5	Sve	AkzoNobel Industrial Coatings AB	Vad gäller för färg? Stryk uthärdat lim (i kravformuleringen). Bör vara samma gräns för färg!	Se K5. Casco Adhesives, SE.
K5	Sve	Edsby-verken	Efter kontroll med vår leverantör kan konstateras att mängden fritt formaldehyd i det 2-komponentlim vi nyttjar i tillverkningen i härdad form innehåller 0 – 0,2 % formaldehyd. Det innebär att det inte klara de nya kraven på 0,1%. Vilken inverkan ett byte till 1-komponentlim får rent funktions- och kvalitetsmässigt för våra produkter är idag inte känt. Vår åsikt är att detta krav på något sätt införs successivt alternativt flyttas fram i tiden för att ge tillverkare av 2-komponentlimmer en möjlighet att förändra sina produkter. Skulle även ge oss som möbeltillverkare en möjlighet	Se K5. Casco Adhesives, SE.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>att noga utprova alternativa limmer.</p> <p>Gällande formaldehydhalt i skivmaterial innebär sänkningen av tillåten mängd att möbelindustrin drabbas av prishöjningar. Detta är ett faktum som "drabbar" en Svanen-certifierad tillverkare i konkurrens med en mindre miljömedveten aktör. Vi måste på något sätt få hjälp av Svanen-organisationen att marknadsföra detta faktum.</p>	
K5	Sve	Casco Adhesives	<p>Det finns ingen realistisk metod att mäta fritt formaldehyd i uthärdat lim. Dessutom är det inte relevant mot emissionen av formaldehyd som avges från den färdiga träprodukten eller limmet. Emissionen från en limfilm är helt annorlunda mot emissionen från en limmad produkt och det går inte att korrelera de två. Generellt underlättar det för leverantören om inte ytterligare mätningar behövs göras för att skriva Svanenintyg vilket detta skulle innebära. Cascos förslag är att stryka den del som ställer krav på uthärdat lim.</p> <p>Kravet på fri formaldehyd i en nyproducerad polymer är svårt att tolka. Vad är nyproducerad polymer? Casco anser att en gräns på 0,1% fritt formaldehyd är ett för stort steg att ta från det nuvarande kriteriet där gränsen är 0,5%. Klassningsgränsen för fri formaldehyd är 0,2% vilket betyder att produkter med $\geq 0,2\%$ fritt formaldehyd blir klassade Xi R43 och det är en mer rimlig gräns.</p> <p>I bakgrundsdokumentet hänvisas till IKEAs krav på formaldehydfritt lim men det bör påpekas att IKEA här menar PVAc och EPI-lim inte UF-lim. IKEA har inget krav på fritt formaldehyd i UF-lim utan de kräver istället emissionsmätningar på den limmade produkten. I bakgrundsdokumentet står även att halten fri formaldehyd vanligtvis ligger på högst 1000ppm, var kommer denna uppgift från? Detta värde skulle möjligtvis kunna gälla PVAc lim där det också kan finnas formaldehyd. I bakgrundsdokumentet går det även att läsa i ett annat stycke att i UF-harts är den fria formaldehyden vanligtvis 0,1-0,5% vilket gör att en gräns på 0,1% är orimlig.</p> <p>Cascos förslag är alltså att stryka mätning på uthärdat lim och sätta en generell gräns på 0,2% fri formaldehyd. Då finns det</p>	<p>Flere høringsvar har påvist og dokumentert at kravet for fri formaldehyd innhold i kjemiske produkter bør omformuleres. Hensikten med kravet har vært å begrense innhold av formaldehyd i produkter for på den måten å begrense emisjoner av formaldehyd. Dersom man stiller kravet på ferdig blanding av lim og herder (2-komponent) så vil kravet bli mer presist samtidig som man oppnår totalt mindre formaldehydemmisjon. I tillegg så begrenser man ikke ny og bedre teknologi som høringen har påvist. Limprodusentene og andre produsenter av kjemiske produkter skal dokumentere kravet i form av en deklarasjon. Kravet er etter høringen blevet ændret så grænsen er sat til 0,2 % (w/w). Det er præciseret at denne grænse gælder for den færdige blanding, hvis der er tale om en 2 komponent lim.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			produkter som klarar kravet men det är ändå ett tufft krav och ett stort steg från tidigare 0,5%.	
K5	FI	Remisseminar	Gränser för fritt formaldehyd är för stränga och uteslutar t. ex. katalytlacker och hartslim.	Se K5. Casco Adhesives, SE.
K13	SV	Nobia	Att halvera E1-kravet innebär en kostnadsökning för slutkonsument på Svanenmärkta kök eftersom priset på alla ingående komponenter såsom lim, skivmaterial och lacker ökar samt att testkostnaderna (klimatkammartest) ökar. Frågan är om slutkonsumenten är beredd att betala det högre priset för att minska formaldehydinnehållet?	Kravniveauet er efter høringen undersøgt ved henvendelse til flere producenter af forskellige typer træplader. Konklusionen var at meget få i dag leverer plader som overholder ½E1, de fleste ville kunne levere sådanne plader hvis der var kunde efterspørgsel og pladerne vil være dyrere at producere. Ud fra dette har NM valgt at fastholde kravet om ½E1, da dette er et af de centrale krav i dokumentet og da flere producenter indenfor kort tid vil kunne levere produkter som overholder de stillede krav.
K6	FI	Remisseminar	Varför ställer man kravet på nanopartiklar för möbler?	Motivering ges i bakgrundsdokumentet. Kravet er stillet ud fra et forsigtighedsprincip, da NM ikke har konkret viden om at nano anvendes i møbler. Men det kan ud fra brugen i andre produkttyper tænkes at nano partikler kan anvendes som impregnering eller biocid i fyld. Efter høringen er kravet skærpet yderligere så brugen af Nano partikler helt er forbudt.
K6	SV	AkzoNobel Industrial Coatings AB	Kravet innebär i praktiken att man inte kan använda sig av nanopartiklar! Inga övriga synpunkter.	Se K6 "Remisseminar"
K6	SV	Sveff	K6 Nanopartiklar Vi anser att det inte är rimligt att införa ett totalt förbud för nanopartiklar i alla dess former. Så som kravet är formulerat innebär det i praktiken ett totalt förbud. Det är förvånande att man i bakgrundsdokumentet tar upp flera fördelar med nanomaterial men ändå sätter ett förbud i kriterieförslaget. Definitionerna är inte helt klargjorda för nanopartiklar på EU-nivå, dessutom innehåller alla pigment en viss fraktion av nanopartiklar. Dessa uppstår t.ex. vid malning av pigment. Det är även oklart vilken form av dokumentation som avses i kravet. Förbudet bör tas bort eftersom det hindrar produktutvecklingen,	Se K6. Akzo Nobel. SE. Kravet gjelder kun nanopartikler som er aktivt tilsatt for å gi en funksjon. Dette vil for eksempel si at oppmaling av kjente malingspigmenter ikke er å anse som tilsetning av nanopartikler med en spesiell funksjon.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			alternativt bör man formulera ett sådant förbud så att det är tillåtet att en viss fraktion av råvaran/råvarorna är i form av nanomaterial.	
K3,K4	Sve	Casco Adhesives	<p><u>Skjema 2b GHS klassifisering. Konvertering av krav till GHS klassificering</u></p> <p>Under K3 radas de GHS klasser som produkter inte får ha när de klassificeras enligt GHS upp. Dessa stämmer inte överens med kraven under K3 enligt ämnesdirektivet. Ett stort antal klasser som står här finns inte med i grundkraven vilket är mycket anmärkningsvärt. Särskilt problematiskt för limleverantörer är att produkter klassade som Skin Corrosion/Irritant förbjuds om de klassas enligt GHS. Detta innebär att ett stort antal härdare som används till Urea-Formaldehydlim inte får användas längre. Dessa har lågt pH för att limmet ska härda vilket innebär att de är irriterande eller frätande. Cascos förslag är att noga se över dessa konverteringar för att få dem korrekta.</p> <p>Under K4 radas ett antal GHS klasser upp som antas vara de CMR substanser som inte får finnas i produkten. Sedan är det ett antal "hazard statements" (H-fraser) som substanserna inte heller får ha. Dessa H fraser bör tas bort. Själva klassificeringen av substansen bör räcka. Punkten kallas "Konvertering av krav till GHS klassificering" vilket det inte är eftersom dessa krav inte finns med under K4. Inga specifika R-fraser är uppräddade under K4 och därför bör ej dessa H-fraser vara med under K4 i Skjema 2b. Cascos förslag är att ta bort alla H-fraser under K4 i Skjema 2b.</p>	Se K3, K4: Sveff, SE. Vi tager hensyn til dette høringssvar og vil harmonisere bilagene derefter.
K7, K9	FI	Martela Oyj	In case of wood based material, current other industry by product usage without certification must be retained as this may cause material from small sawmills to be burned rather than used for wood based boards (as in requirements version 3_6 R7 page 8).	Please refer to K14. Waste materials like saw dust is not covered by this criteria and can there fore be used in woodbased panels.
Kap. 2.2, 2.3 og 2.4	NO	Ekornes ASA	<u>2.2, 2.3 og 2.4</u> □ Krav til trevirke, trebaserte plater og overflatebehandling av tre er skjerpet mht. formaldehyd og sertifisering/sporbarhet.	Dette er korrekt.
K11	Sve	Kinnarps AB	Se kommentarer på K7	Se kommentarer på K7

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
K13	Sve	Vedum Kök och Bad	Vi på Vedum Kök och Bad använder fukttrög spånskiva (V313) i många av våra produkter, då detta drastiskt ökar kvaliteten, livslängden och därmed miljönyttan hos våra produkter. Vi har gjort efterforskningar hos samtliga våra leverantörer huruvida de kan leverera fukttrög skiva med de nya kraven på halva E1 värdet och i dagsläget kan inga av våra leverantörer tillhandahålla en sådan produkt. Därför ställer vi oss mycket tveksamma till förslaget på halva E1 värdet för fukttröga skivor och skulle gärna se ett undantag. Detta inte minst ur miljösynpunkt, för vilken miljönytta gör ett eventuellt krav på halva E1 värdet, om detta innebär att man tvingas använda icke fukttrög skiva med sämre kvalitet och förkortad livslängd?.	se K13, Nobia
K13	DK	Montana A/S	Jeg har forhørt mig hos vores leverandører af MDF-plader mht. muligheden for en stramning af kravene til E1. Idet industrien endnu ikke er begyndt at efterspørge 1/2xE1 plader er disse meget svære at opdrive. Jeg er klar over at kravende løbende skal rykkes sig, men vi vil nødt 6 måneder efter vores certificering skulle opgive vores licens.	se K13, Nobia
K13	FI	Martela Oyj	Lowered formaldehyde requirements may cause material shortage as changes in wood based board manufacturing are slow	se K13, Nobia
K14	DK	Plasti- industrien	Bisphenol-A I kriterieforslagene for Møbler og indretninger (K4), Udendørsmøbler og legeredskaber (K14) samt Bygningsplader (K13) stilles der krav om, at bisphenol A ikke må indeholde/tilsættes i det kemiske produkt eller materiale. I K14 nævnes specifikt plast som et kemisk produkt, hvori bisphenol-A ikke må indgå. I relation til plast er det vigtigt at præcisere, at bisphenol-A er den monomer, som man bruger til fremstilling af polycarbonat. Bisphenol-A er derfor ikke et kemikalie, som man tilsætter til plastråvaren efterfølgende. Polycarbonat er et udbredt plastmateriale, som anvendes til fremstilling af en lang række produkter, herunder møbler og møbeldele. Når bisphenol-A er omformet til plast, bliver der en	Bisphenol-A er forbudt som tilsætning (K4), men ikke som polymer og derved udelukkes ikke brugen af polycarbonat. Se endvidere baggrundsdokumentet, begrundelse for K4.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>meget lille overskudsrest tilbage i plasten, der ikke har reageret som tilsigtet, og som i meget beskedent omfang, kan give afsmitning til fødevarer. EFSA har netop revideret sin risikovurdering af bisphenol-A (september 2010) og konkluderer, at der ikke er risiko for, at mennesker, hverken børn eller voksne, udsættes for nogen form for påvirkning af at anvende produkter af polycarbonat.</p> <p>Vi finder det derfor irrelevant at forbyde bisphenol-A i relation til plast og anmoder derfor om, at referencen til plast slettes i kriterieforslaget for udendørsmøbler og legeredskaber (K14) og at der i baggrundsdokumenterne henvises til EFSA's opdaterede risikovurdering for bisphenol-A.</p>	
K9	Sve	Kinnarps AB	<p>Vi ser ingen som helst anledning till att ha differentierade volymgränser för olika arter ingående i produkten (50% resp 70%). En annan reflektion är att ingen av de i bakgrundsmaterialet nämnda spårbarhetscertifieringar stöder ett system som bygger på årsbasis-volymer. Det som tillämpas är ofta en form av volymkrediter som bygger på att man köper en viss volym certifierat virke från en leverantör som gör en avräkning från sitt volymkonto. Rutinerna för denna procedur ryms inom de flesta spårbarhetscertifieringar. Detta innebär att en licensinnehavare måste inneha någon form av spårbarhetscertifikat för att överhuvudtaget kunna påvisa att kriterierna i K9 uppfylls.</p> <p>Vi föreslår att K9 stryks i sin helhet och att K7 gäller för all träråvara med ovanstående tillägg samt ett förtydligande att spårbarhetscertifikat kan gälla som verifikat att kriterierna för träråvara uppfylls. Observera att inte alla system ställer samma krav på råvaran utan en värdering av att samtliga punkter i K7 uppfylls för att spårbarhetscertifikatet skall kunna anses var lämpligt verifikat</p>	<p>Differentieringen er sket ud fra en vurdering af certificeret træ som er tilgængeligt på markedet. Kravet ændres ikke.</p> <p>NM anser ikke at et krav om sporbarhed for alt træ er tilstrækkeligt og vil derfor ikke ændre kravet. Desuden bemærkes at NM kun godkender certificeringsordninger som dokumentation efter at den relevante standard specifikt er godkendt, jf kravene som angivet i bilag 3c i vedlegg 2.</p>
K9	FI	Remissemimar	<p>Kravet på certificering har ændrats så att det inte godkänns avfallsvirke från sågverk t.ex. till spånskivor som tidigare utan det krävs trävirke från certifierat skogbruk (70%). Deltagare ånsåg att</p>	<p>Jf. K14 så er affaldstræ herunder savsmuld ikke omfattet af kravet om sporbarhed.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			det inte är rimligt krav att kräva certifikat för samliga använda sågverk i Europa som levererar såg-/kutterspan till tillverkare av spånskivor.	
K7, K9	FI	Remisse minar	Ska man bevisa ursprung av icke-certifierat trävirke?	Ja, jf krav K7 så er alt træ omfattet af sporbarhedskravet.
K7, K9	FI	Remisse minar	Godkänner man FSC-, PEFC- certikat?	Ja, hvis der er tale om en national ordning og at denne ordning lever op til de krav som NM stiller. Nm vurderer hvert enkelt national standard , jf. kravene opstillet i skema 3c i vedlegg 2. En liste overgodkendte standard findes på NM 'hjemmeside (
K15	FI	Visuvesi Oy	Vi ser att det finsn fel i tabellen på sidan 11 i remissförslaget av möbler. D=elforbruk (kWh/m2) Max 1 kWh/kg. E= Brenselforbruk (kWh/m2) Max 3,4 kWh/kg. Enheter bör vara per kWh/kg liksom i maximala gränserna. Om man jämför energi- och bränsle förbrukning till kvadratmeter (m2) diskriminerar man tjockare skivor och tunna fanerskivor kan inte uppnå värden som ligger under gränsvärden.	Vi har observerat enheternas förhållanden och kommer att justera enheterna, d.v.s. kWh/kg är det vi menar. Detta gör att vi ställer krav til massan av skivan och därmed likställer lätta och tunga skivor.
K11	Sve	Kinnarps AB	Se kommentarer på K7	Se kommentarer på K7
K13	Sve	Vedum Kök och Bad	Vi på Vedum Kök och Bad använder fukttrög spånskiva (V313) i många av våra produkter, då detta drastiskt ökar kvaliteten, livslängden och därmed miljönyttan hos våra produkter. Vi har gjort efterforskningar hos samtliga våra leverantörer huruvida de kan leverera fukttrög skiva med de nya kraven på halva E1 värdet och i dagsläget kan inga av våra leverantörer tillhandahålla en sådan produkt. Därför ställer vi oss mycket tveksamma till förslaget på halva E1 värdet för fukttröga skivor och skulle gärna se ett undantag. Detta inte minst ur miljösynpunkt, för vilken miljönytta gör ett eventuellt krav på halva E1 värdet, om detta innebär att man tvingas använda icke fukttrög skiva med sämre kvalitet och förkortad livslängd?.	Kravniveauet er efter høringen undersøgt ved henvendelse til flere producenter af forskellige typer træplader. Konklusionen var at meget få i dag leverer plader som overholder ½E1, de fleste ville kunne levere sådanne plader hvis der var kunde efterspørgsel og pladerne vil være dyrere at producere. Udfra dette har NM valgt at fastholde kravet om ½E1, da dette er et af de centrale krav i dokumentet og da flere producenter indenfor kort tid vil kunne levere produkter som overholder de stillede krav.
K18	Sve	AkzoNo bel Industrial Coatings AB	Denna information behövs även för beräkning av utsläpp av miljöskadliga ämnen och inte bara för VOC så den kan inte undantas. Varför ska detta inte dokumenteras om den totala mängden VOC	For VOC Se K18, SVEFF Angående undtagelser så skal de anvendte typer produkter oplyses i forbindelse med en ansøgning – så NM kontrollere alle undtagelser.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>är < 5 vikt%? Vad betyder den totala mängden VOC i de använda produkterna? Även om man har produkter som ligger under 5% så kan utsläppet per kvadratmeter blir högre än tillåtna värden i K19.</p> <p>Man kan ge ett alternativ att om varje produkt som används har VOC < 5 vikt% så behöver man inte ta hänsyn till K19. Det kan innebära ett undantag från K19. Men det bör dokumenteras i K18 vilka produkter som används.</p>	
K18	Sve	Sveff	<p>K18 Påföringsmängd och påföringsmetod</p> <p>Det är inte tydligt vad som avses med att den ”totala mängden” VOC ska vara < 5 vikt% för de använda produkterna. Det skulle vara bättre att formulera det så här: Om alla produkter som används innehåller <5 vikt% VOC så är man undantagen från K18 och K19.</p>	Høringen viser at det kan være grunn for missforståelse av kravet K18. Dette har flere kommentert. Missforståelsen skyldes trolig unntak om VOC beskrevet i K18. Dette unntaket er beskrevet i K19 og kan derfor fjernes fra K18. Da bør kravet være klart. Unntaket om < 5 vekt % betyr i praksis at det kun tillates vannbasert system. Alle påføringslag skal legges sammen og totalt skal det være < 5 vekt %.
K19	Sve	AkzoNobel Industrial Coatings AB	<p>Den nya gruppen kan innebära att fler möbeltillverkare kan gå från lösningsmedelssystem till t ex ett kombinerat system med vattenburna lacker och lösningsmedels topp för att fortfarande klara kvalitén för offentlig miljö. Dock innebär det en minskning av kraven men att fler kan lackera mer miljövänligt. Här är det viktigt att det finns fortfarande möjligheten att använda isocyanat hårdare.</p> <p>Varför finns det två grupper 4 och 5 som är lika? Vedlegg 1, kapitel 6.2.</p>	Høringen viser at det er forvirring om kravniva det ser ut som nivå 4 og 5 ikke utgjør noen forskjell. Dette er blevet gjennomgået og presiseres i bilaget.
K19	SV	Sveff	<p>K19 Påföringsmängd av organiska lösningsmedel</p> <p>Det är positivt att man tillåter högre halter av VOC för möbler och inredningar som har särskilda krav på hållbarhet och kvalitet. Vi tror detta är nödvändigt för att bibehålla kvaliteten på möblerna.</p> <p>Tabell 6.2 innehåller 2 kravnivåer som är exakt lika (nr 4 och 5) vilket är förvirrande.</p>	Høringen viser at det er forvirring om kravniva det ser ut som nivå 4 og 5 ikke utgjør noen forskjell. Dette er blevet gjennomgået og presiseres i kravet.
K20	SV	AkzoNobel Industrial Coatings AB	<p>Rubriken bör ändras från produkter till ämnen. Det borde räcka med att kemikalieproducenten uppger mängden i vikt% miljöskadliga ämnen som finns i produkten på samma sätt som det är möjligt för organiska</p>	Texten er korrigeret som foreslået.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			lösningsmedel.	
K20	Sve	Nobia	Skrivfel i förslaget. Det står "påförelsemengen av produkter" när det borde stå står "påförelsemengen av ämnen"	Korrigeras i dokumentet som foreslået.
K20	Sve	Sveff	K20 Påföringsmängd av miljöskadliga produkter I detta stycke blandar man ihop substanser och produkter. Man bör klargöra om det är substanser eller produkter som man avser reglera. Om det är miljöfarliga produkter som ska regleras bör det räcka med att säkerhetsdatablad för dessa produkter skickas in. Där framgår halten av miljöfarliga ämnen i produkterna som ger upphov till klassificeringen. En sammanräkning av de miljöfarliga ämnena är ovidkommande.	Höringssvaret blir tatt til etterretning og det vil presiseres at dette gjelder inngående stoffer i produktene.
K25	Sve	Nobia	I och med att metall inte får beläggas med krom, nickel eller zink så innebär detta att knoppar och handtag aldrig kommer att kunna svanengodkännas?	Ytbehandling med krom, nickel och zink är endast avsett för slitageutsatta delar av möbler. Således kommer ej handtag och knoppar godkännas i t.ex ett miljömärkt kök om de är ytbehandlade med krom, nickel eller zink.
K25	Sve	Proton Finishing	Vi använder idag slutet system efter förkromningsprocessen och jonbyttarteknik efter förnicklingsprocessen. Vår tolkning av det nya förslaget är att hela ytbehandlingslinjen ska vara slutet och utan avlopp. Detta innebär att inget vatten får släppas till ett internt reningsverk via exempelvis jonbyttarteknik. Det är återvinning av vatten och extern destruktion som ska gälla. Vi har idag en stor kostnad för att uppfylla de nuvarande kriterierna jämfört med en stor del av våra konkurrenter som inte erbjuder svanenmärkning. Vi tycker att det har varit värt detta för att kunna erbjuda våra kunder möjligheten att svanenmärka sina produkter samt att ständigt söka processer som är bättre ur ett miljöperspektiv. Det finns väldigt många kunder som bara är ute efter en förnicklad och förkromad yta, de frågar inte om det är krom 6 ⁺ eller krom 3 ⁺ utan det ska vara ett kostnadseffektivt pris på ytbehandlingen. När vi talar om att vårt kromskikt framställs i en miljövänligare trevärd process är reaktionen mycket positiv. Vi har på detta sätt fått en stor mängd kunder att använda sig av den trevärda processen och på så sätt bidra till att krom 6 ⁺ på sikt	Tack för svaret men vi tänker behålla kravet på slutet system av miljöhänsyn, dvs utsläpp till vattendragen.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>fasas ut.</p> <p>Det nya förslaget kommer för vår del i Proton Finishing Hillerstorp AB att innebära en kraftig investering i ny teknik.</p> <p>Det har åtskilliga gånger diskuterats slutna system och anläggningar har körts igång lite varstans. Vår erfarenhet vilket även delas av våra kemikalie leverantörer är att det krävs oerhört mycket för att detta ska fungera i längden.</p> <p>Man får exempelvis använda sig av indunstningsteknik, det kan även innebära någon form av avsaltningssystem. Genom återvinning av sköljvatten kommer salthalterna successivt att öka vilket leder till kvalitetsproblem. Det innebär också att den externa destruktions kommer att öka ytterligare jämfört mot idag. Ny teknik kräver också en högre kompetens vilket givetvis är bra men det innebär också att organisationen måste utökas då en helt annan service och övervakning krävs.</p> <p>Ett slutet system kräver att det finns gott om sköljsteg jämfört mot en traditionell line. I vår ytbehandlingsline har vi idag inte möjlighet att få in fler sköljsteg. Kommer de nya kriterierna att gå igenom kommer vi förmodligen inte att klara av att uppfylla svanenmärkningen. Kostnaden kommer att bli alltför stor, och kunden kommer troligtvis inte vara beredd att betala den kostnadsökningen detta leder till utan man marknadsför det istället som ett grönt krom.</p> <p>Det är idag möjligt att konvertera från krom 6⁺ till krom 3⁺ och uppfylla svanenkriterierna.</p> <p>Det är en drivkraft för ett flertal ytbehandlare idag som använder krom 6⁺.</p> <p>Med de nya kriterierna blir ansträngningen för stor och därmed riskeras drivkraften att ställa om till en kromvänligare process att försvinna.</p>	
Kap. 2.5	FI	Remiss- minar	Metalltillverkare ansåg att kravet borde ställs på energieffektivitet av metallproduktion.	Det bör eventuellt värderas vid nästa revision.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
K23, K24, K25	FI, Sve	Boliden Kokkola Oy/ Nordic Galvaniz ers	<p>Comments relative to the draft proposal on the Swan labelling of furniture and fitment – Draft for public consultation, 2010-08-05:</p> <p>The International Zinc Association-Europe hereby objects to the proposed restrictions “R23 use of recycled materials for other metals” and “R 24 and 25 The surface treatment of metals”. Our comments are based on the knowledge related to the intrinsic properties of zinc as a durable, sustainable and fully recyclable material as well as the outcome of various European environmental jurisdictions.</p> <p>Zinc and zinc compounds have been subject to an extensive risk assessment and subsequently a risk reduction strategy within the framework of Council Regulation 793/93/EEC on Existing Chemicals. The Risk Assessment dossier led by The Netherlands, acting as Rapporteur country, has been agreed by the European Commission’s Technical Committee for New and Existing Substances (TC-NES) and further reviewed by the European Commission’s Scientific Committee on Health and Environmental Risks (SCHER). The Risk reduction Strategy, agreed by the EU member states, was published in the Official Journal of the European Union in 2008.</p> <p>The most notable conclusions are that:</p> <ul style="list-style-type: none"> - There are no health risks identified for consumers of zinc products or workers associated with the production and use of zinc. - The environmental evaluation does not require restrictions on the use of zinc and zinc products. <p>As explicitly mentioned in the conclusions of the risk assessment, the findings of the report are that the current uses of zinc and zinc compounds do not lead to elevated regional levels found in surface water and sediments. To address risks for these waters, the risk reduction strategy focuses on the use of existing EU instruments such as the Integrated Pollution Prevention Control (IPPC) Directive and the Water Framework Directive (WFD), recognizing that observed elevated levels in some locations in</p>	<p>Vi beholder kravet for overfladebehandling af metal.</p> <p>K23 Genanvendt metal</p> <p>Nordisk Miljømærkning vil stimulere anvendelsen af recirkuleres metal i udemøbler og legeredskaber.</p> <p>Producenten af det svanemærkede produkt har større styrbarhed over at anvende recirkuleret metal i sit produkt end om metallet i deres produkt genavendes efter endt brug.</p> <p>K25 Zink</p> <p>Zink (zinc powder — zinc dust (pyrophoric og stabilised) og zinkchlorid er klassificeret med N; R50/53. Dette begrundes med mulige virkninger på det akvatiske (herunder sediment) miljø som følge af eksponering fra produktionen af zink metal og fra anvendelse i hot dip forzinkning og electro galvanisering. Samtidig findes bekymring for indvirkning på mikroorganismer i spildevandsbehandlingsanlæg som følge af eksponering fra produktionssteder af zink metal og fra anlæg der udfører forzinkning, elektro galvanisering, så messing og som trykstøbning legering.</p> <p>K 25 Ved hudkontakt</p> <p>Undtagelsen for N-Cr-Zn-belægning begrundes med at det er vigtigt for produktets funktion at kritiske dele er så holdbare som muligt og dermed er med til at sikre lang levetid for det samlede produkt. Det skal dog præciseres at undtagelsen for kravet godt kan benyttes for metaldele med hudkontakt i forbindelse med belægning med krom og zink, men ikke nikkel.</p> <p>Begrundelsen er at forbuddet kun skal omfatte nikkel er ud fra et sundhedsspørgsmål. Da nikkel er allergent.</p> <p>I forbindelse med undtagelsen beholdes kravet omkring lukket proces. Uanset overfaldebehandling skal metaldele kunne genanvendes.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>Europe are derived from point sources from industrial installations, historical contamination and high background concentrations of geogenic origin. The strategy does not include any restriction on the use of zinc products (ECB, 2008a).</p> <p>More recently, a new assessment of risks was carried out on zinc using up-to-date information on zinc levels in the environment, as well as best-available science within the framework of REACH (Regulation (EC) no 1907/2006 of the European Parliament and of the Council). Again, no risks were associated with the production and use of zinc in surface treatment applications.</p> <p>In addition, zinc emissions to surface water have actually decreased drastically within the past decades due to e.g. the introduction of industrial on-site treatment plants and the introduction of municipal waste water treatment plants. As a result, recent monitoring data (post-risk assessment) reported by the member states to the European Commission for the WFD have shown that zinc levels based on the 90th percentiles of measured concentrations in surface waters do not lead to exceedances of the PNEC or EQS, except at points influenced by industrial emissions and historical contamination associated with high geogenic inputs (IZA 2010). Another recent study conducted over nine European river basins concluded that there is no deterministic risk associated with the current use patterns of zinc in these basins (Van Sprang et al. 2009).</p> <p>In Sweden, a recent survey conducted by the Swedish Environmental Protection Agency revealed that zinc levels in surface waters are overall low or very low (Swedish EPA, 2010). Most concentrations monitored in lakes and watercourses are reported to be within or even below the natural background range, thus showing no risk for the environment (see IZA-Europe Annex to the comments).</p> <p>For the additional restriction on zinc coatings, the requirements impose not to have emissions exceeding 0.5 mg/l as suggested in the PARCOM recommendations (92/4). Those recommendations refer solely to the emissions from the electroplating industry. There are a number of different types of zinc coating that differ</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>from electroplated coatings. Further consultation with industry is recommended in order to clarify the objectives of these requirements and ensure that other important zinc coatings, e.g. hot dip galvanizing, that ensure the long term durability of many items of furniture and fitment not inadvertently affected by this restriction. It is also notable that several zinc coating processes were assessed during the EU Risk Assessment for zinc and were found not to present a risk to the local environment during processing. If implemented as proposed, this requirement would result in less durable products with resultant increase in life cycle energy and resource consumption.</p> <p>Zinc plays a key role in a variety of industrial and product applications. It has important anti-corrosion properties that extend the life of many steel products which helps save natural resources and improve sustainability performance. However, those protection properties play a minor role when it comes to indoor applications as there is very little say no corrosion in such case. Well-known environmental impact measurement methods utilized in the marketplace are the combination of life-cycle inventory and life-cycle assessment. These methods (ISO certified) have positioned zinc as a material of environmental choice in a number of applications (for additional information, see www.zincforlife.org).</p> <p>Zinc is a healthy material infinitely recyclable without the loss of its physical and chemical properties. In Europe, about 10-35% of zinc produced annually comes from recycled material (Graedel et al. 2005). All types of zinc-coated products are recyclable and zinc in coatings can be fully recycled. Zinc coated steel is recycled along with other steel scrap during the steel production process - the zinc volatilises and is then recovered.</p> <p>We also object on the restriction to use zinc, if it comes into frequent contact with the skin of users. The risk assessment has clearly stated that there is no concern for consumers repeatedly exposed to zinc containing products (ECB, 2008b). Instead, zinc has many beneficial health effects and is vital and essential for the skin. Zinc accelerates the renewal of the skin cells and has also</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>proven to be effective in treating acne, psoriasis and neurodermitis, and is used as an anti-inflammatory agent (for more information, see e.g. www.izincg.org, http://ods.od.nih.gov).</p> <p>In conclusion:</p> <ul style="list-style-type: none"> • the recommendation <u>R25 Surface treatment of metals</u> is not justified based on the extended scientific information available on zinc metal. Implementation of the proposed restriction will compromise the overall environmental life cycle performance of outdoor furniture and playground equipment in the Nordic Countries, in particular in their durability, recyclability and energy profile. • The recommendation <u>R23 on recycling</u> also threatens to discourage products that are highly recyclable at end-of-life but, for technical reasons, require a higher content of primary materials for their production. This approach to encouragement of recycling appears arbitrary and requires further consultation. <p>References cited:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ECB 2008b. Risk Assessment Zinc metal (http://ecb.jrc.ec.europa.eu/DOCUMENTS/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/REPORT/zincmetalreport072.pdf) - ECB 2008a. Official Journal of the EU Commission, Recommendations from Risk Reduction Strategy (http://ecb.jrc.ec.europa.eu/DOCUMENTS/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/OJ_RECOMMENDATION/ojrec7440666.pdf) - Graedel et al. 2005. Journal of Industrial Ecology. 9(3) 67-90 - IZA 2010. IZA Additional information on Zinc for WG E 22June2010FINAL - Swedish Environmental Protection Agency, 2010. http://www.naturvardsverket.se/en/In-English/Menu/State-of-the-environment/Official-statistics/Statistics-classified-by-topic/Lakes-and-watercourses/Zinc-in-lakes-and-watercourses/ - Van Sprang et al. 2009. Environmental risk assessment of zinc in 	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			European freshwaters: A critical appraisal. <i>Sci. Tot.Env.</i> 407: 5373-5391.	
K25	FI	FFTI	<p>The Federation of Finnish Technology Industries</p> <p>Comments on the draft proposal on the Nordic Ecolabel of furniture and fitment – Draft for public consultation, August 5th 2010:</p> <p>1. Restriction for the metal surface treatment is not scientific based</p> <p>The <u>proposal R25 Surface treatment of metals</u> has no scientific base. The restriction puts metallic surface treatment in unequal position compared to other materials without any environmental or health grounds. SFS has the following standards for coating: SFS-EN ISO 1456:2009 Metallic and other inorganic coatings. Electrodeposited coatings of nickel, nickel plus chromium, copper plus nickel and of copper plus nickel plus chromium and SFS-ISO 2093:1995 Electroplated coatings of tin. Specification and test methods.</p> <p><i>Why are metals treated with for example nickel and chromium /6/:</i></p> <p>The nickel surface (thickness usually 10-40 µm) prevents corrosion and is a base for other treatments, such as chrome plating. Chrome plating (usually 0,3-0,5 µm) gives the product surface hardness, improves its physical wear and appearance, and stability for corrosion. Nickel-chrome-plating is hygienic for example in hospital furniture. It needs no maintenance and it is durable of wear and scratches. Nickel-chrome plated products have a long life cycle. The chromium is in inert form and poses no risk for the environment or health /7/.</p> <p>Most surface treatment facilities are automated. The risks of the hazardous chromium (6+) are well known and can be thus effectively eliminated.</p> <p>The recommendation R25 Surface treatment of metals is not justified based on the extended scientific information available on zinc metal. Implementation of the proposed restriction will compromise the overall environmental life cycle performance of</p>	Se høringssvar til Boliden Kokkola Oy

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>furniture and fitment equipment in the Nordic Countries, in particular in their durability, recyclability and energy profile.</p> <p>Zinc and zinc compounds have been subject to an extensive risk assessment and subsequently a risk reduction strategy within the framework of Council Regulation 793/93/EEC on Existing Chemicals. The Risk Assessment dossier led by The Netherlands acting as Rapporteur country has been agreed by the European Commission's Technical Committee for New and Existing Substances (TC-NES) and further reviewed by the European Commission's Scientific Committee on Health and Environmental Risks (SCHER). The Risk reduction Strategy, agreed by the EU member states, was published in the Official Journal of the European Union in 2008.</p> <p>The most notable conclusions are that:</p> <ul style="list-style-type: none"> - There are no health risks identified for consumers of zinc products or workers associated with the production and use of zinc. - The environmental evaluation does not require restrictions on the use of zinc and zinc products. <p>As explicitly mentioned in the conclusions of the risk assessment, the findings of the report are that the current uses of zinc and zinc compounds do not lead to elevated regional levels found in surface water and sediments. To address risks for these waters, the risk reduction strategy focuses on the use of existing EU instruments such as the Integrated Pollution Prevention Control (IPPC) Directive and the Water Framework Directive (WFD), recognizing that observed elevated levels in some locations in Europe are derived from point sources from industrial installations, historical contamination and high background concentrations of geogenic origin. The strategy does not include any restriction on the use of zinc products /1/.</p> <p>More recently, a new assessment of risks was carried out on zinc using up-to-date information on zinc levels in the environment, as well as best-available science within the framework of REACH (Regulation (EC) no 1907/2006 of the European Parliament and</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>of the Council). Again, no risks were associated with the production and use of zinc in surface treatment applications.</p> <p>In addition, zinc emissions to surface water have actually decreased drastically within the past decades due to e.g. the introduction of industrial on-site treatment plants and the introduction of municipal waste water treatment plants. As a result, recent monitoring data (post-risk assessment) reported by the member states to the European Commission for the WFD have shown that zinc levels based on the 90th percentiles of measured concentrations in surface waters do not lead to exceeding the PNEC or EQS values, except at points influenced by industrial emissions and historical contamination associated with high geogenic inputs /2/. Another recent study conducted over nine European river basins concluded that there is no deterministic risk associated with the current use patterns of zinc in these basins /3/.</p> <p>For the additional restriction on galvanisation, the requirements impose not to have emissions exceeding 0.5 mg/l as suggested in the PARCOM recommendations (92/4). Those recommendations refer to the emissions from the electroplating industry while in this case, products used for furniture and fitment as defined in the draft proposal rather go through a hot dip galvanizing process which has nothing to do with the electroplating process and where no waste water outflow is usually associated.</p> <p>Zinc plays a key role in a variety of industrial and product applications. It has important anti-corrosion properties that extend the life of many steel products which helps save natural resources and improve sustainability performance. Less corrosion also means less costs and less environmental impact for maintenance normally associated with paints and other coatings. Moreover, as observed in many industrialised countries, zinc coatings in outdoor applications now last even longer thanks to decreasing levels of atmospheric sulphur dioxide. Well-known environmental impact measurement methods utilized in the marketplace are the combination of life-cycle inventory and life-cycle assessment. These methods (ISO certified) have positioned</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>zinc as a material of environmental choice in a number of applications (for additional information, see www.zincforlife.org).</p> <p>Zinc is a healthy material infinitely recyclable without the loss of its physical and chemical properties. In Europe, about 10-35% of zinc produced annually comes from recycled material /4/. All types of zinc-coated products are recyclable and zinc in coatings can be fully recycled. Zinc coated steel is recycled along with other steel scrap during the steel production process - the zinc volatilises and is then recovered.</p> <p>The restriction to use zinc when it comes into frequent contact with the skin of users is also not justified. The risk assessment has clearly stated that there is no concern for consumers repeatedly exposed to zinc containing products /5/.</p> <p>In the furniture and fitment criteria R25 it is proposed that metals may only in be coated with cadmium, chromium, nickel, zinc and their compounds in exceptional cases. The exception will not include parts that are designed to come into frequent contact with skin. The use of zinc as plating should not be restricted as it is not classified as hazardous to health nor environment. Zinc plating extends the life of the product significantly as it prevents the product from growing rust.</p> <p>Zinc plated steel can be recycled safely without any harm caused to the environmental.</p> <p>The restriction for the zinc plating should be removed from the Swan-criteria.</p> <p>Recyclability</p> <p>Nickel and chromium plated steel can be recycled and they improve the hardness of the steel. Also zinc plated steel can be recycled safely without any harm caused to the environmental.</p>	
K25	FI	Rautaruukki Oyj	In requirement R25 it is written "Metals must not be coated with chromium, nickel or zinc, as only in exceptional cases and then the exception will not include parts that are designed to come into frequent contact with skin, and moreover parts treated in this way	Se høringssvar til Boliden Kokkola Oy

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>must be recyclable”.</p> <p>There is no reason to deny zinc as as a coating material, because zinc is not classified harmful on the ground of health or environmental qualities. Zinc coating of steel extend the life of a product, because it prevents the rusting of the product.</p> <p>Zinc coated steel is able to recycle safely, so that it will not cause any harm to environment. Rautaruukki recycles zinc coated steel in its steel production and emissions to environment are clearly below the limit on the criteria 0,5 mg/l.</p> <p>Due to above Rautaruukki suggests that the forbiddance of the zinc coating will be deleted from the criteria.</p>	
K25	NO	SBS Seating	<p>Vi har gått gjennom høringsutkastet. De fleste endringsforslagene virker fornuftige og godt begrunnet. Vi foreslår imidlertid to endringer til det foreliggende utkastet:</p> <p>Vi anbefaler at teksten i K25 endres slik at det blir klart at unntaket for bruk av krom ikke gjelder understell for stoler og bord.</p> <p>Forslagene begrunnes i det etterfølgende.</p> <p>K25 Belegging</p> <p>I dag svekkes Svanemerkets renommé av at det finnes både Svanemerkede stoler og bord med krom understell. Det har sågar forekommet stolannonser hvor det reklameres med at produktene er levert med Svanemerket krom. I det nye forslaget er fortsatt hovedkravet i K25 at metallkomponenter ikke skal overflatebehandles med bl.a. krom. Unntaket er små deler som er utsatt for stor slitasje, eller "deler som trenger tett omslutning (for eksempel gasslifter, bordben og stolben)". Vi er ikke kjent med begrunnelsen for å godkjenne de tidligere nevnte produktene, men bord og stol-ben er verken små deler som er utsatt for stor fysisk slitasje eller deler som trenger tett omslutning som f.eks. gasslifter. Vi anbefaler derfor at teksten endres slik at det blir klart at unntaket ikke gjelder understell for stoler og bord.</p> <p>Vi er kjent med at enkelte aktører i bransjen hevder at de må ha krom understell for å kunne stable produktene uten at det blir</p>	<p>Att marknadsföra att sina produkter levereras med svanenmärkt krom är felaktigt. Kromet i sig är inte miljömärkt men vi tillåter ytbehandling med krom (III) i vissa delar av en miljömärkt möbel. I dessa undantagsfall ställer vi krav på ytbehandlingsprocessen.</p> <p>Undtagelsen som gør at visse dele kan overfladebehandles. NM fastholder at der for nogle dele, for eksempel ved</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>slitasjemerker på understellene. Dette skyldes i så fall dårlig design. Ved å konstruere produktene slik at man unngår at metall treffer metall ved stabling, eller ved å bruke metall som tåler slag og tøff behandlingen (som f.eks. polert aluminium eller rustfritt stål) er krom understell helt unødvendig. HÅG Conventio og Sideways er gode eksempler på stabelbare stoler som fungerer utmerket uten krom. Ved å tillate stoler og bord med krommede understell har man lagt seg på et nivå som verken representer noe løft for miljøet eller utfordring for bransjen. Det å bli kvitt unødvendige krom understell vil derimot gavne både forbrukerne, miljøet og Svanemerket.</p> <p>Tilleggsinformasjon: Vedrørende krommede komponenter fikk vi vite at delene i gassliften IKKE er krommede, men behandlet etter en metode som kalles plasma nitrid. Bekreftelse fra Stabilus finner du her: En link som beskriver plasma nitrid har jeg lagt ved her:</p> <p>http://www.northeastcoating.com/PlasmaNitriding_1.htm</p> <p>Plasma nitrid behandlingen gir en veldig sterk overflate, det blir f.eks benyttet til behandling av pistolløp, men overflaten ser "vanlig " ut. Dersom du ønsker noe blankt og flashy er ikke dette metoden du vil benytte (Kommentar fra konsulent i Berfald & Co).</p>	
K25	FI	Martela Oyj	Page 15 R25 surface treatment with zinc is prohibited, an exemption should also apply in the case of requirements R25 to metal parts weighing less than 50 grams as screws are usually zinc plated	An exemption is mentioned in the beginning of section 2.5 for metal parts weighing less than 50g. This covers both R24 and R25.
K30	NO	SBS Seating	<p>Vi har gått gjennom høringsutkastet. De fleste endringsforslagene virker fornuftige og godt begrunnet. Vi foreslår imidlertid to endringer til det foreliggende utkastet: Vi anbefaler at kravet om 50% andel "post consumer" plast i K30 opprettholdes slik det er i dag.</p> <p>K30 Resirkulert / gjenvunnet materiale</p> <p>Svanens krav til møbler har vist seg å være vanskelige å oppnå for kontorstoler. Etter at HÅG Capsico ble første arbeidsstol med Merket vet vi hvilke krav som er de vanskeligste å oppfylle, og</p>	<p>Kravet ændres i forhold til høringsudkastet. For følgende plasttyper: polyoliefiner (PP, PE, PET) og PVC godtages kun postconsumeret plast, som genanvendt plast. For andre plasttyper godtages også spild fra anden industri (internt spild i virksomheden accepteres ikke). Begrundelsen for ændringen er markedsoplysninger om forskellig tilgængelighed af postconsumeret plast for forskellige plasttyper.</p> <p>Miljømærkningen har vurderet bla. ud fra rapport udarbejdet af SP Sveriges Tekniske Forskningsinstitut, at tilgangen til genanvendt plast gør det muligt</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>siden alle dagens stoler stort sett er bygget med samme materialsammen-setning er det grunn til å tro at resten av bransjen sliter med de samme kravene.</p> <p>De fleste av dagens arbeidsstoler innholder mer enn 10% plast. K30 krever da at minst 50% av plasten skal være "post consumer" resirkulert. Dette har det vært vanskelig å oppfylle fordi det bare er enkelte plasttyper som er kommersielt tilgjengelig som regranulat og fordi disse plastene (i praksis Polypropylen) derfor må opp i en andel på 60 - 90% resirkulert plast for å oppveie at de andre kvalitetene ikke finnes som regranulat. Problemet med en så høy "post consumer" andel er en plast med lavere mekaniske egenskaper. Det kreves derfor ofte en viss tilpasning av verktøy og prosesser. Men det lar seg gjøre, det er Svanemerket til HÅG Capisco et bevis på. Også våre kolleksjoner HÅG H03, H04 og H05 er per i dag tilrettelagt for bruk av "post consumer" PP.</p> <p>Det har i tillegg vært påstått at det er begrenset tilgjengelighet på denne type materiale. Dette er ikke riktig. Scandinavian Business Seating har i løpet av de siste månedene funnet to aktører som begge alene kan levere hele vårt årsforbruk av PP i "post consumer" kvalitet. Råvarer for "post consumer" PP kan være alt fra husholdningsavfall til bildeler (f.eks. støtfangere), brus korker og annen emballasje.</p> <p>I forslaget til nye krav foreslås K30 endret slik at det i fremtiden skal være mulig å bruke både "post consumer" plast og industriavfall. Industriavfall blir resirkulert allerede i dag, det er jo selve begrunnelsen for at miljøorganisasjonene i sin tid begynte å fokusere på "post consumer". Dessuten vil den foreslåtte endringen gjøre det vesentlig enklere å oppnå kravet ved at tilgjengeligheten økes og kvaliteten på regranulatet nærmer seg jomfruelig. Resultatet vil bli at "alle" seriøse aktører vil kunne tilfredsstillende kravene.</p>	<p>at anvende min. 50% genanvendt plast i Møbler og Indretning. Samtidig er det Miljømærkningens målsætning at fremme anvendelse af genanvendt plast i disse produkter, for dermed at få en øget genanvendelse af plast.</p> <p>50% genanvendt plast gør det muligt at have tilsætninger i plasten som fyldmiddel, farve, additiver, smøremidler m.m. Miljøgevinsten av gjenvunnet plast I et livssyklusperspektiv er påpekt I mange studier og gevinsten øker for hver gang produkter gjenvinnes. Miljøgevinsten er avhengig av kvaliteten på plasten etter gjenvinning og er avhengig av plasstype.</p> <p>Tolkningen av postkonsumert plast er slik som høringsvaret fra EFG antyder: Med postkonsumert materiale antar jeg at plasten har vært i et produkt, som har vært i bruk av konsument. Denne plasten er tilgjengelig der hvor det finnes gode returordninger (hvor plasten ikke blandes med annet avfall eller organisk avfall). Et godt eksempel på dette er brus korker.</p> <p>Gråsonene som beskrives slik som produkter som bare er i bruk industrielt er å betrakte som produksjonskapp/produksjonsspill og skal oppfylle kravene for dette.</p> <p>Alt mulig produksjonskapp/produksjonsspill vil kunne aksepteres dersom det oppfyller kravet forøvrig.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>Basert på erfaringene med HÅG Capisco ser Scandinavian Business Seating at vi alene, ved å strekke oss og våre leverandører, vil kunne tilfredsstillе dagens K30 krav for ytterligere fem kolleksjoner, tre fra HÅG og to fra RH. Til sammen representerer dette et salg på ca 100.000 enheter av et totalmarked i Norden på ca 500.000 stoler. Når våre konkurrenter på samme måte strekker seg og sine verdikjeder for oppnå Merket for sine beste produkter, blir resultatet at forbrukerne i løpet av noe tid vil ha et utvalg av gode Svanemerkede produkter å velge blant, helt i tråd med Svanens intensjoner.</p> <p>Vi anbefaler derfor at K30 kravet opprettholdes slik det er i dag. Svanemerket er kjent for å henge høyt, og ved å beholde dagens krav vil man i tillegg være med på å skape et sug i markedet etter resirkulert plast som i sin tur vil bidra til at mer plast samles inn og resirkuleres. HÅG har erfart at denne type strukturendringer kan settes i gang av selv små aktører: da vi i 1995 begynte å levere stoler med resirkulert plast fra brus korker sto det "Skru av korken før flasken pantes" på alle Tomra-automater. Etter at vår leverandør begynte å støvsuge markedet for brukte brus korker tok det ikke lang tid før teksten var endret til "La korken stå på når flasken pantes". Når bransjen nå vet at det er mulig å oppnå dagens krav, og når produsenter og leverandører går sammen om å oppfylle kravene til "post consumer" resirkulert plast, vil man igjen kunne oppleve at grenser flyttes. Det vil være bra for både miljøet og Merket.</p> <p>Med vennlig hilsen Scandinavian Business Seating AS Carl Peter Aaser</p>	
K30	Sve	Kinnarps AB	Kravet på mängd återvunnen plastråvara i produkten (om den totala mängden plast utgör mer än 10 vikt%) är motsägelsefullt gentemot krav R29 (ytbehandling) då återvunnen homogen plast	Se K30. SBS, NO.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			är en bristvara. Ytbehandling av plastmaterialet blir därmed en nödvändighet utifrån en estetisk synvinkel.	
	Sve	EFG	<p>Definisjonen av ”tillatt” plast:</p> <p>Postkonsument</p> <p>Tidligere har definisjonen på resirkulert plast vært mulig å mistolke, og har til og med kunne tolkes forskjellig på engelsk, norsk og svensk oversettelse. Det er derfor viktig at definisjonen av hva som er ”tillatt” er helt klar.</p> <p><i>”Resirkulert plast defineres som postkonsumert gjenvunnet materiale eller gjenvunnet produksjonskapp fra ekstern leverandør”.</i></p> <p>Med postkonsumert materiale antar jeg at platen har vært i et produkt, som har vært i bruk av konsument. Denne platen er tilgjengelig der hvor det finnes gode returordninger (hvor platen ikke blandes med annet avfall eller organisk avfall). Et godt eksempel på dette er brusker. Utenom dette er vår kunnskap at postkonsumert plast sjelden resirkuleres til en kvalitet som kan brukes i møbler. Det vil alltid være et innhold av organisk materiale i platen, og den sendes derfor i stor grad til Tyskland. Der går det meste til forbrenning, men noe blir også gjenvunnet. Kvaliteten på denne platen er det lite kontroll på, og farge, lukt og finish vil være påvirket. Et typisk produkt av denne platen er søppelsekker.</p> <p>Det er noen gråsoner jeg lurer på om er innenfor eller utenfor kravet, for eksempel da produktet bare er i bruk industrielt. Innen matvareproduksjonen brukes det for eksempel hvite bøtter (reker hos Denja) og ”pølserør” ved pølseproduksjon. Kleskjeder kjøper inn kleshengere som brukes bare en gang og returneres. Yoghurtbeger vil ofte resirkuleres, men det er da ubrukte beger som resirkuleres pga endret design. Dette er plast som aldri har vært ”hjemme” hos konsument, men vil det likevel være innenfor postkonsumert materiale?</p> <p>Produksjonskapp</p> <p>”Kapp” høres ut som alt som skjæres vekk rundt et produkt. Men</p>	<p>Kravet ændres i forhold til høringsudkastet. For følgende plasttyper: polyolefiner (PP, PE, PET) og PVC godtages kun postconsumeret plast, som genanvendt plast. For andre plasttyper godtages også spild fra anden industri (internt spild i virksomheden accepteres ikke). Begrunnelsen for ændringen er markedsoplysninger om forskellig tilgængelighed af postconsumeret plast for forskellige plasttyper.</p> <p>Miljømærkningen har vurderet bla. ud fra rapport udarbejdet af SP Sveriges Tekniske Forskningsinstitut, at tilgangen til genanvendt plast gør det muligt at anvende min. 50% genanvendt plast i Møbler og Indretning. Samtidig er det Miljømærkningens målsætning at fremme anvendelse af genanvendt plast i disse produkter, for dermed at få en øget genanvendelse af plast.</p> <p>50% genanvendt plast gør det muligt at have tilsætninger i platen som fyldmiddel, farve, additiver, smøremidler m.m. Miljøgevinsten av gjenvunnet plast I et livssyklusperspektiv er påpekt I mange studier og gevinsten øker for hver gang produkter gjenvinnes. Miljøgevinsten er avhengig av kvaliteten på platen etter gjenvinning og er avhengig av plasstype.</p> <p>Tolkningen av postkonsumert plast er slik som høringsvaret fra EFG antyder: Med postkonsumert materiale antar jeg at platen har vært i et produkt, som har vært i bruk av konsument. Denne platen er tilgjengelig der hvor det finnes gode returordninger (hvor platen ikke blandes med annet avfall eller organisk avfall). Et godt eksempel på dette er brusker.</p> <p>Gråsonene som beskrives slik som produkter som bare er i bruk industrielt er å betrakte som produksjonskapp/produksjonsspill og skal oppfylle kravene for dette.</p> <p>Alt mulig produksjonskapp/produksjonsspill vil kunne aksepteres dersom det oppfyller kravet forøvrig.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>for et plaststøperi så vil det være store mengder av feilstøp, prøvestøp, utstøtere og annet produksjonsspill som males opp, og gjenbrukes. Vil dette gå under definisjonen av produksjonskapp?</p> <p>Denne resirkuleringen foregår ”intern” hos vår eksterne leverandør. Går dette derfor innenfor definisjonen, eller menes det at vår leverandør må få sitt resirkulerte granulat fra en ekstern kilde igjen? I så fall vil dette tillate at plaststøperier ”byter” produksjonskapp, som virker lite hensiktsmessig.</p> <p>Tilgangen på resirkulert plast:</p> <p>Som tidligere nevnt finnes det enkelte returordninger som muliggjør bruken av resirkulert plast i god kvalitet. Dette gjelder spesielt brusker (PP). Veldig enkle kontorstoler med plastskall i sete og rygg (veldig ofte PP), vil derfor kunne komme innenfor kravene, og er også vist med Håg Capisco. Dersom man har en ”fullverdig” kontorstol med armlener og nakkestøtte, eller en mer avansert mekanisme, vil man mye oftere ha større mengder andre plasttyper (PA/Nylon, POM osv..). Det er på disse plast-typene det her vist seg å være vanskelig med resirkulert plast. Til en viss grad vil fiskegarn/tepper (Nylon) kunne brukes, men tilgjengeligheten og kvaliteten er ikke like stabil.</p> <p>Ved å tillate bruk av produksjonskapp, mener jeg at man får anerkjennelse for å levere produkter med denne typen resirkulert materiale. Leverandører vil derfor oftere bli spurt om å levere plastkomponenter med høy andel resirkulert plast (både postindustrial og postkonsument), og behovet vil etter hvert kreve mer postkonsument plast. Det er viktig at vi tar ett steg av gangen.</p> <p>Finish på resirkulert plast:</p> <p>Vi har støpt deler både i produksjonskapp og brusker-plast. Vår erfaring er at finishen er veldig bra. Dette gjelder da sorte deler, hvor overflaten har en struktur. Sortfargen som blandes inn, og strukturen kamuflerer eventuelle forskjeller. I det store bildet opplever vi ingen forskjell på finishen, men problemet kan være større for andre farger og overflater.</p> <p>Dere beskriver en løsning hvor kjernen lages i resirkulert plast, mens ytterflatene lages i jomfruelig. Jeg ser ikke for meg at dette</p>	

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømerkings beslutning
			er en rasjonell måte og produsere på, og jeg er skeptisk til om det er nødvendig, eller om man tjener noe på dette. De fleste plastdetaljer er uansett ikke tykke/kompakte solidere, men tynne skallkonstruksjoner (for å få lite synk og krymp i delene). Det er derfor ikke mye kjerne i delene.	
2.7 Stop(fyl d) material er				
2.7	NO	Ekornes ASA	<u>2.7</u> ☐ Skjerpet krav til avgivelse av formaldehyd i madrasser (det tidl. skillet mellom barnemadrasser og øvrige madrasser er borte). Skjerpet krav til innhold av N-nitrosaminer i Syntetisk lateks (SBR) og naturlateks.	Dette stemmer og en begrunnelse er gitt i baggrundsdocumentet.
2.8 Krav til tekstiler				
2.8	NO	Ekornes ASA	<u>2.8</u> ☐ Skjerpet krav til emisjon av formaldehyd (skiller ikke mellom tekstil som brukes i barnemadrasser og øvrige tekstiler). ☐ Skjerpet krav til avløpsvann fra våtprosesser. ☐ "For tekstiler som utgjør mer enn 1 vekt% av møblene skal minst 80 vekt% av ☐ fibermaterialet i tekstilene oppfylle kravene (...)" ☐ Er kravene kun gjeldene for de av tekstilene (dersom flere inngår i møblet) som hver seg utgjør 1 vekt% eller mer, dvs. ikke for tekstiler som kun samlet overstiger denne vektprosentgrensen?	Dette stemmer og en begrunnelse er gitt. Kravet er gjeldende for de tekstiler (dersom flere inngår i møbelet) som hver for seg utgjør mer enn 1 vekt %. Dersom det er flere tekstiler fra samme leverandør og samme sammensetning så skal vekt % av disse legges sammen. Bakgrunnen skal oppdateres i forhold til dette.
2.9 Glas				
K55	Sve	Nobia	Måste alla glas kunna bytas ut av kund? Räcker det med att leverantören kan ersätta luckan? Finns det krav på härdat eller ohärdat glas?	
3.3	NO	Ekornes ASA	<u>3.3</u> ☐ Krav til bruksegenskaper er tilsynelatende ikke gjeldene for madrasser lengre (gjelder generelt for sittemøbler, bord, innedører, kjøkkenskap og øvrige skap).	Godt observert da teksten innledningsvis trenger en presisering. Jo senger er inkludert men det må oppdateres i første del av teksten i kravet. Hvis man ser på tabell A i punkt 6.1 i vedlegg 1 vil man se at det stilles krav til ulike tester for styrke, sikkerhet og stabilitet for senger og sengekøyer.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
	Sve	Nobia	Vi vill att Möbelfakta (TMF) och Svanen samarbetar när det gäller testkrav (hållfasthet mm) på möbler. Dessa krav bör inte skilja sig åt eftersom vi hänvisar till båda. De bör följa EU-normerna.	Takk for invitasjon. Vi tar kontakt.
K61	Sve	Kinnarps AB	<p>Detta avsnitt innehåller en stor mängd felaktigheter. Bl.a hänvisas till olika nivåer som inte existerar i de relevanta standarder som i dag finns för att bestämma bruksegenskaper.</p> <p>Dock är detta avsnitt ett de viktigare i kriteriedokumentet, en produkt som inte uppfyller krav på brukbarhet och hållfasthet kan aldrig anses vara ett bra alternativ ut miljösynpunkt.</p> <p>Kinnarps förslår att licensierade produkter minst skall uppfylla Möbelfaktas krav eller motsvarande vad gäller hållfasthet och brukbarhet. Detta system relanseras på SP's möbeldagar den 12 oktober och kommer att vara öppet för alla att använda.</p>	Vi tager høringssvaret til etterretning og vil se på dette. Vi ser dette opp imot Möbelfaktas nylig publiserte krav.
Andet				
3.4	NO	Ekornes ASA	<p>3.4 ☐ "Opplysninger om hvilke materialer som inngår i møbelet og hvordan disse kan ☐ gjenvinnes, evt. på annen måte håndteres miljømessig forsvarlig." ☐ Her bør opplysninger om hvilke materialer som inngår, samt oppfyllelse av kravet om demonterbarhet uten bruk av spesialverktøy, være tilstrekkelig da det er ulike praksis for innsamling og gjenvinning i de ulike salgsland.</p>	Kravet ændres ikke. Kravet er meget blødt formuleret så relevant information vil blive accepteret også selvom det er generelle anbefalinger som kan anvendes i flere lande.
	Sve	Sveff	<p>Generella synpunkter</p> <p>Vi ser positivt på om upplägget gällande krav på ytbehandling är lika i alla de tre kriterier som är på remiss, dvs. möbler, utemöbler och byggskivor. Nivåerna kan sättas olika eftersom användningsområdena är olika, men det skulle underlätta om kraven som ställs är uppbyggda på samma sätt och det är samma dokumentationskrav som behövs.</p> <p>Inom ett och samma kriteriedokument får man läsa på många ställen när man ska ta reda på kraven för den kemiska produkten, även här bör man kunna samla ihop kraven på ett och samma ställe.</p>	<p>Miljömärkning tackar för synpunkterna och kommer att beakta den.</p> <p>Gjennomgangen av høringen viser at det er problematisk å stille klassifiseringskrav til Xn 42 og Xi 43 da dette vil bety forbud for relevante nødvendige kjemiske produkter. Dette gjelder blant annet lakkprodukter (UV lakker), farger, ulike limprodukter, og og i forhold til produksjon av stoppmaterialer. Det vil bli tatt hensyn til dette i høringen og Xn 42 og Xi 43 vil tas bort ifra klassifiseringen.</p>

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
			<p>Det är också tydligare och enklare om harmonisering sker med Miljöstyrningsrådets kriterier för möbler. Många produkter tas fram och utvecklas för att uppfylla dessa kriterier och vi förordar därför en harmonisering med Miljöstyrningsrådet.</p> <p>Ytbehandlingsprodukter genomgår i många fall en kemisk reaktion vid härdning. Därför är det inte relevant att ställa krav på den våta färgen alla gånger, det bör vara slutprodukten som räknas. Vid härdning ändras ingående ämnen i produkten så att de inte återfinns i den härdade. Exempel på detta är de s.k. UV-härdande systemen som ur miljösynpunkt är mycket goda alternativ.</p> <p>Vi vill poängtera att det för alla kriterierna är viktigt att tillåta Xi-klassificering för de kemiska produkterna. Detta för att kunna använda t.ex. UV-färg, se vidare under de specifika synpunkterna.</p>	
	Sve	Becker Acroma	<p>Övriga synpunkter: Det vore önskvärt med en tydligare definition gällande beräkningssätt för ytbehandlingsprodukter när halter lösningsmedel respektive miljöfarligt innehåll i g/m² ska beräknas. Ska kravet gälla för varje enskild ytbehandlingsprodukt eller för det totala ytbehandlingssystemet?(som oftast är uppbyggt av flera produkter)</p> <p>Generellt: Det är också viktigt att poängtera att själva slutprodukten, den färdiga färgen eller lacken, applicerad på t.ex. en möbel är säker för slutanvändaren d.v.s. kunden, eftersom de enskilda ämnena har reagerat med varandra och då skapat en inert ofarlig produkt. Vad det gäller tillverkningen av möbler och inredningar så handhas färg- och lackprodukter professionellt och med de skyddskläder och den skyddsutrustning som gäller vid handhavandet. Appliceringen av färgen sker dessutom oftast maskinellt.</p>	<p>Miljömärkning tackar för synpunkterna och kommer att beakta den.</p> <p>Gränsvärdena för VOC och miljöfarliga ämnen i ytbehandling är avsedda att gälla det totala systemet och inte enskilda produkter. Kraven kommer att förtydligas.</p>
Baggrundsdokument				
Metaller	FI	Remisse	Tillverkare har oro om klassificering av kemiska produkter	Se remissvaret från Outokumpu.

Afsnit/ krav/ emne	Land	Hørings- instans	Kommentar/forslag til ændring	Nordisk Miljømærknings beslutning
		minar	/tillsatsämnen eftersom det finns fel i EU's klassificeringen att ämnen i stål skulle klassificeras ? Problem med nickel.	